

Entered as Second-Class matter July 13th, 1893, at the Post Office of Chicago, Illinois, under Act of March 3rd, 1879.

Metai XXV

CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS, 28 d. BALANDŽIO (APRIL) 1916 M.

No. 17

Didėji Karė.

Po dviejų mėnesių kruvinių mušių didžiausia francūzų tvirtovė Verdun vis dar laikosi, o Vokietijos cėsorius jau senai, savo tautą ramindamas, užtikrina, jog taika bus Verdune padaryta. Bet vokiški laikraščiai ne labai tiki cėsorius žodžiais. Daugelis laikraščių mano, kad Verduno paėmimas, nors tas pasisektų, taikos neatgautų, nes francūzų kariūmenės vadovas turėjo laiko užtektinai ir, be abejonės, iki Paryžiaus parengė ne vieną, bet kelis tokius jau Verduno, o gal dar geriau itaisyti. Juk ir prie Verduno smarkiausi mušiai eina ne už pačią tvirtovę, kuri dabar neturi tokios didelės vertės, kaip seniau, bet už atskiras pozicijas, o tvirtų pozicijų francūzai iki Paryžiaus galejo prirengti daug, o jos gali sulaukyti vokiečių atakų, kaip ir prie Verduno; jas veržiant, reiks gal ne mažiau kariūvų žudyti, kaip ir prie Verduno, kur žuvo jau apie 200,000 vokiečių. Žinoma, ten ir francūzų žuvo nemažai, bet kad jie vien gėsinai sudurtintose pozicijose, kurių vokiečiai nepaima, tai jų žuva mažiau.

Vokiečių pirmyn žengimas ir francūzų pozicijų veržimas prie Verduno pasiliovė, ten eina dabar vien smarkūs artilerijų besisąudymai. Smarkiausiai mušėsi vien prie Mort Homme, kuri vokiečiai jau buvo paėmė, bet paskui turėjo iš ten pasitraukti. Mušėsi ir už pozicijas tarp Vaux ir Meuse, iš kur francūzai nesenai vokiečius išvyjo. Išvyjo francūzai vokiečius iš jų pozicijų giriose Courtes. Stumia jie vokiečius atgal taipgi iš jų užimtų pozicijų prie Douaumont ir Haumont. Prie Douaumont francūzai paėmė nelaisvėn kelis šimtus vokiečių ir dvi mašininis kanuoli.

Smarkių atakų prie Verduno vokiečiai tuom tarpu vengia, nes su tomis pajėgomis, kokias turi, matyt nesitiki nieko pelnyti, bet jie rengiasi atnaujinti atakus, nes gėbena, iš kur tik gali, daugiau kariūvų, nors jų ir kituose frontuose per daug neturi. Tą rodo, ir tas kad Vokietija sūkia kariūmenėn 17 metų vaikus ir senius, dalyvavusius karė su austrais 1866 m., iš kurių, turbūt, didelės naudos nebūs.

Svarbiu atsitikimu ant visos karės reikia laikyti atėjimą rusų kariūvų Francūzijos, kurie galės uždegti bent francūzų nuostolius prie Verduno. Rusų kariūmenė tapo išsodinta Francūzijos porte Marselles. Iš kur rusų kariūviai atgėbenti Francūzijos ir kiek jų atgėbenta, tikrai nežinia: sulyg vienų žinių atgėbenta jų 250,000, sulyg gi kitų, tik 50,000. Paskutinė skaitinė būtų permaža, kad ji daug sverti galėtų, nes francūzai vien prie Verduno daug daugiau kariūvų nužudė. Bet Rusija gali atsistoti Francūzijos daugiau savo kariūvų, nes žmonių jai netrūksta, tik atgėbentams yra gana sunkus, nes vokiečiai, sužinoję kelių, savo povandeniniais laivais galėtų užpulti kariūvius gėbėnčius laikus.

Dabartinė karė, nors eina keimose frontuose, yra viena, nes jeigu vokiečiai laimi viename fronte, blogai atsieina ir kitiems talkininkams, kadangi vokiečiai turi liuosą kelią iš vieno fronto kitan ir ten siūčia iš vieno fronto kitan savo kariūvius; dabar ji daugiausiai turi kariūvų prie Verduno, kur gėsinai 700,000 francūzų. Bet francūzams Rusija gali padėti ir be siūntimo kariūvų Francūzijos; užtektų jai pradėti ofensyvą ant viso Rusijos fronto, tai iš ten vokiečiai negalėtų Francūzijos savo kariūvų pasiūsti, priešingai, turėtų kariūvius Rusijos siūsti ir iš Francūzijos, nes vokiečiai labiau bijosi rusų Vokietijos įsiveržimo.

mo negu francūzų, kadangi rusai labiau kraštą naikina negu francūzai. Tuom tarpu bent iki šiol rusai prieš vokiečius nesigėbia namieje ofensyvo, bet vien neleidžia jiems Rusijos giliau žengti. Dangelis mano, kad Rusija visus tinkamus vyrus neįstengia priderančiai apginkluoti, todėl juos, kiek pramokinus, siūčia talkininkams, kurie gali jiems greičiau ginklus ir amuniciją parūpinti. Tuli laikraščiai užtikrina, jog Rusija turi net 6 milijonus kariūvų, kuriems ginklų neturi, tai juos gali pasiūsti ant vakarinio karės fronto, kur jie gali būti apginkluoti geriau negu Rusijos, o tie svetur pasiūsti rusiškai kariūviai taip jau gėlbėti vakarių talkininkus, kaip ir Rusiją. Nežinia tikrai, ar dabar Francūzijos atgėbenti rusiškai kariūviai atkako su ginklais, ar be jų. Bet laikraščiai rašo, kad jie ji mušius atkaks prie Verduno tik po kokių dviejų savaičių, nors prie Verduno jie galėtų į vieną dieną atkakti: tai reikia manyti, kad jiems ko nors trūksta, jeigu jų tuoj nesučičia ant karės lauko, o trukti gali vien ginklu.

Ir vokiečiai stengiasi talkininkams patarnauti ir prieš Angliją airius sukelti. Jiems pasisekė Dubline mušius ant gatvių pagimdyti.

Balandžio 25 d. į rytinius Anglijos kraštus vėl atsilankė 3 vokiški Zeppelino orlaiviai ir į miestus metė uždegančias bombas. Ar jos daug blogo pridėdavo, apie tai dar pilnų žinių nėra.

Ant Balkanų nieko svarbesnio neatsitiko. Prie Salonikų buvo vien maži francūzų susirėmimai su vokiečiais, bet čia, matyt, kad talkininkai rengiasi prie ofensyvos. Per Gekiją talkininkai prie Salonikų gėbena naujai suorganizuotą serbų ir montenegrų kariūmenę, taipgi su talkininkais besilaikančius albanus, nors Gekija, verčiamą Vokietijos, prieš besinaudojimą iš jos geležinkelio ir teritorijos protestuoja. Vokietija reikalauja, kad Gekija nleisėtų talkininkams tai daryti, bet ji nemėgėna reikalavimą išpildyti, nes jeigu su ginklu talkininkams pasipriešintų, būtų karėn įtraukta, o daugumas jos gyventojų labiau pritaria talkininkams negu vokiečiams; jeigu karalius stotų vokiečių pusė, gyventojai galėtų prieš jį revoliuciją sukelti.

Prasidėjęs iš Albanijos karės pradžios jos karalius kuni-gaiktis Wied, kuris pastoj Vokietijos kariūmenėn ir buvo Francūzijos fronte, dabar vėl sugrįžo savo karalystėn ir pakvietė savo albanus stoti karėn austrų pusėje, bet kasžin, ar jo pusi-laukiniai piliečiai pakvietimo paklausys.

Italai vis laiko užėmė Albanijos portą Avloną, o austrai, kurie traukė iš ten italus išvyti, su-laikė savo kariūmenė ir vijimą italų ant toliau atidėjo. Turbut Albanijos permažai turi kariūvų, o gal bijosi talkininkų laukiamo ofensyvo. Ir vokiečiai laukia jų ofensyvo. Kad tai talkininkams ap sunkinti, naikina jie geležinkelius tūstus.

Ant austro-itališko fronto nieko svarbaus neatsitiko. Vien Al-pų kalnuose italams pasisekė pa-imti drutas, sunkiai prieinamas austrų pozicijas, kurias jie nau-jais apkasais sudurtino.

Italai vėl smarkiai bombarduo-ja šiaurinę dalį miesto Goerz. Tik prie Col di Lana italai mė-gina pirmyn žengti, bet austrų artilerijos ugnies tapo sulaukyti.

Nepasisekė italams pirmyn žen-gimas taipgi prie Sunganai, bet ne Sperones.

Svarbiausias atsitikimas ant karės fronto Azijoje buvo paėmi-mas Trebizondos. Likučius, ne-pakliuvusius nelaisvėn turkus ru-sai veža pietų link.

Turkai giriasi dideliais laimė-jimais Mesopotamijoje, kur bu-anglai tapo sumusti, nužudė 2000 kariūvų. Bet anglai prisipaži-šta, kad jie apėjo senasias po-zicijas, bet ne dėl turkų laimė-jimo, bet dėl potvinių jos apse-mu-sio. Anglų gi pranešimas visgi išistikimesnų už turkišką. Giriasi taipgi turkai sumušimu anglų į Egipte, bet kaip rodosi, ten bu-vo vien patrolių susirėmimas.

Ant šiaur-rytinio karės fronto nieko svarbesnio neatsitiko; ne-buvo ten nei svarbesnių mušių. Raportai praneša vien apie bom-bardavimą Iukstos tilto, bet nei pagadyti jo jiems nepasisekė, nes rusų artilerija jų kanuoles nu-rūšė. Ir prie Jakobstadto sau-dėsi vien artilerija. Pre Olyka ir Galicijoje rusai atmušė austrų visus atakus. Į rytus nuo Dvin-sko vokiečiai atmušė silpnus ru-sų atakus.

Berline gauta jau Amerikos prezidento nota, kurioj jis rei-kalauja, kad Vokietija liautųsi skandinavo pirklių laivų. Bet veik visi vokiški laikraščiai ne-pritaria nusilenkimui prieš Ame-riką. Laikraščiai užtikrina, buk Amerika nuo senai gėdžia karės su Amerika, tai gali jos su-laukti. Dabar vienok dar nega-lima įspėti, kaip tie vaidai pa-sibaigs.

MAŽOJI KARė MEXIKOJ.

Laikraščiai mano, kad Mexiką valdo ne Carranza, bet jo gė-biausias generolas Obregon. Pa-skalai apie mirtį gėdumo Villos yra neteisingi, žinovai sako, kad jis yra visai sveikas, tik ameri-konai nežino kur jo įeškoti.

Padėjimas įlindusių Mexican amerikony yra negeriausias. Vil-los pagauti nepasisekė, o su Carranza nuolatai didinasi nesu-sipratimai. Dažnai pasitaiko su-sirėmimai amerikoniškos kariū-menės su Carranzas kariūmene. Carranza neleidžia naudotis nei iš telefonų, nei telegrafų, nei iš geležinkelių; stato visokių žė-minančius amerikonus reikalavi-mus, o tarp jų svarbiausias yra —kad Suvenytų Valstijų kariū-menė pasitrauktų iš Mexikos. Tai Suvenytoms Valstijoms nieko daugiau nelieka, kaip vien arba grįžti namon, arba su Mexika tikrą karę pradėti. Bet kilus karė, be abejonės, visos partijos suitaikytų ir eity išvien prieš visų nekenčiamus amerikonus.

Iš Karės Lauko.

VAKARŲ FRONTAS.

FRANCŪZAI TVIRTAI LAIKOSI.

Londonas, Balandžio 13 d. Verduno apgynejai vakar atmu-sė stiprų vokišką ataką tarp Le Morte Homme (Nėgyvo Žmo-gaus Kalva) ir Cumieres. Vokie-čiai, eidami šitan atakan, nešėsi priešakyj dūdas, iš kurių jie pa-leido uždegtą skystimą.

Į rytus nuo upės Meuse vo-kiečiai šiek-tiek yra laimėję Cail-lette miškelyj; vokiečiai, anot to paties vokiško pranešimo, taipgi yra atmušė tris francūzų atakus Poivre miškelyj.

Vėliaus, anot pranešimo iš Pa-ryžiaus, pėstininkų mušiai pa-siliovė išilgai visą Verduno fron-tą. Išskyrus apskritį Argonne miškų, kur eina mušiai su ranki-nėmis granatomis.

TALKININKAI RENGIA OFENSYVĄ.

Paryžius, Balandžio 21 d. Ru-sų kariūmenės išsodinimas Fran-cūzijoje sukelia daug kalbų (apie rusų išsodinimą Francūzijoje

skaityk atskirą straipsnį ant 4 puslapio).

Laikraščiai ir ekspertai išva-džioja, kad talkininkai, matomai, rengiasi prie didelio ofensyvo.

Išpradžių manytą, kad talki-ninkai buvo nukyrę 1 d. gegužio pradžiai abelo užpuolimo ant vokiečių, vienok dabar ta nuo-monė persikeitė. Gen. Joffre, esą, dar nėsąs tikras, ar vokiečiai jau išvystė savo augščiausią ga-lybę prie Verduno. Jis lauksias, kol vokiečiai nesiliaujančiais šturmais prie Verduno nusilpnės ir tik po to, sakoma, pradės abel-ną užpuolimą ant vokiečių.

KODEL RUSAI ATVYKO FRANCŪZIJON.

Paryžius, Balandžio 21 d. Tik-ro skaitliaus atvykusių Francū-zijos rusų negalima paduoti. Ofi-cialiskai yra išaiškinta, kad ru-sai atsiuntė savo kariūmenę į francūzų frontą, idant parodyti ir patvirtinti draugiškus ryšius, kokie yra tarp talkininkų. Bet gali būti ir daugiau priežasčių.

Francūzija turi neišpasakytai daug amunicijos. Tuo žvilgsniu ji perviršia visus talkininkus. Ties Verduno francūzai išėikvo-davo kasdien net pė 250,000 šo-vinių, o savo keliu amunicijos niekuomet jiems nepritrūkavo. Iš kitos vėl pusės, Rusija turi šiuom laiku apie šėsis milijonus vyrų tinkamų kariūmeni, bet neturi jiems užtektinai nei gink-lų, nei amunicijos. Prie dabarti-nių išlygų yra lengviaus Rusi-jai išsiųsti į Francūziją vyrus, negu parsigėbenti iš ten užtekti-nai amunicijos.

Ekspertai mēna, kad Rusija nuolatai dabar siųs kariūmenę Francūzijos ir kad galima ti-kėtis, jog su laiku Rusija prisius Francūzijos apie 25,000 vyrų.

FRANCŪZAI ATSIIMA TRANŠEJAS.

Paryžius, Bal. 22 d. Pereitą naktį francūzai padarė stiprų kontr-ataką Verduno apskritij, užpildami vokiečių pozicijas į rytus ir į vakarus nuo upės Meuse.

Į vakarus nuo Meuse smar-kiausias atakas buvo apdiekinėj Le Mort Homme, kur francūzai įgijo laimėjimų ir užgriebė be-laisvėn 4 oficerius ir 150 kariū-vių.

Į rytus nuo Meuse francūzai išmetė vokiečius iš jų tranšėjų į pietus nuo forto Douaumont.

TRISDEŠIMTS VOKIŠKŲ DIVIZIJŲ PRIE VERDUNO.

Paryžius, Balandžio 24 d. Francūzų oficialis pranešimas skelbia, kad nuo pat pradžios užpuolimo ant Verduno net iki šiai dienai užtektinai prie Ver-duno jau 30 vokiškų divizijų. Patėmyta, kad vokiečiai dabar daro užpuolimus ant Verduno jau su didesniu atsargumu ir lab-jaus čėdija žmones negu iki šio-lei. Vokiečiai laiko savo divizi-jas (divizija turi 20,000 vyrų) net iki tam laiku, kol ji gali kovoti; po to siūčia ją užpaka-lin, perorganizuoją, papildo nau-jais kariūviais ir vėl siūčia mu-sin. Patėmyta, kad nekuriuos vokiečių divizijos tokiu budu grįždavo mušin jau net trečių ir ketvirtų sykiu.

RUSŲ FRONTAS.

RUSAI ŽENGIA UZ TREBIZANDO.

Petrogradas, Balandžio 19 d. Rusų oficialis pranešimas skam-ba sekančiai:

"Musų kariūmenė ir toliaus iš-pėsinėja iš turkų rankų jų po-zicijas į vakarus nuo Erzerumu. Apskritij Bitlis mės atmušėm visus priešo atakus. Į pietus nuo ezero Urmiah mės sumušėm kurdų pulkus, kurie sku-biai pasitraukė į pietus."

ATMUŠE ATAKUS.

Londonas, Balandžio 19 d. Ru-sų oficialis pranešimas skelbia, kad išilgai Dauguvos upės buvo

tik kanuolių besisąudymas. Apie Olyka gelžkelio stotį rusai at-mušė vokiečių užpuodinėjimus.

Pranešimas iš Berlino pasa-koja, kad netoli Garbunovka, į šiaur-vakarius nuo Dvinsko, ru-sai buvo mėginę atakuoti nak-ties laiku su keliomis rotomis, bet buvo atmušti.

NUTILDė VOKIEČŲ KANUOLĖS.

Petrogradas, Bal. 21 d. Rusų oficialis pranešimas skelbia se-kančiai:

"Vokiečių lengvoji ir sunkioji artilerija bombardavo musų tranšėjas prie Ikskull tiltgalio, bet musų baterijos nutildė dalį vokiškų kanuolių ir kulksvai-džių.

CARAS VOS NEŽUVO NUO BOMBOS?

Berlinas, Balandžio 23 d. Te-legramai iš Stockholmo prane-ša, kad nesenai caras vos ne-žuvo nuo bombos, kurią numetė austrų lakunas, kuomet caras peržiūrėjęs kariūmenę pietinėj fronto dalyj. Telegramai iš Stockholmo pasakoja sekančiai: "Imperatorius peržiūrėjęs kariūmenę sykiu su gen. Brusilov, vyriausiu vadu rusų kariūvų armi-jų pietinėj dalyj fronto, kuomet netikėtai pasirodė austro-vengriš-kais orlaivais ir numetė daug bom-bų tarp kariūmenės, kuri išbėgio-jų didžiausioj betvarkėj.

"Sulyg gando, caras tapo su-žeistas ir vos išsigėbėjęs nuo di-desnės nelaimės. Dėl to prie-žasties gen. Brusilovas tapo smarkiai subartas, ir jo vieton kuriamė pranešama, kad didelė demonstracija buvo sukilusi Ber-line prieš Reichstagą, kuomet Dr. Karl Liebknecht paskutiniu laiku užpuolė ant vokiečių val-džios.

Anot šito telegramo, kariūmenė turėjo sulaukyti milžiniškas žmo-nių minias nuo reichstago; pa-galios kariūmenė buk šovė į mi-niją ir daugiau negu 200 ypatų tapo užmušta. Šitas telegramas vienok nėra patvirtintas iš jokių kitų šaltinių.

IVAIRUS TELEGRAMAI.

VOKIEČŲ SUOKALBIAI AMERIKOJ.

New Yorkas, Balandžio 19 d. Suareštavus čia keturis vyrus, iš-ėjo akštėn, kad vokiškų agentų užpuolimo ant Verduno net iki šiai dienai užtektinai prie Ver-duno jau 30 vokiškų divizijų.

Charles von Kleist prisipažino, kad daugiau negu 200 bombų tapo padaryta padarymui gaisro ant laivų, išplaukiančių iš New Yorko su amunicija. Suareštu-tieji vokiški šnipai sako, kad ši-tuose suokalbiniuose yra įvilktas ne tik von Papen ir Boy-Ed (kurie jau tapo prašalinti iš Ame-rikos), bet kad buk net pati vo-kiečių ambasada Washingtonė turinti ryšius su šiais su-okalbininkais.

KIEK DANIJAI KARė ATSIĖJO.

Kopenhagenas, Balandžio 19 d. Laikė karės nuo submarinų ir minų žuvo 42 daniški laivai, ku-rių vertė išneša \$2,750,000, o nuskindantys su jais prėkės buvo vertos 5 milijonų doliarų. Sy-kiu su tais laivais žuvo ir 87 Da-nijos piliečiai.

ITALAI ŠTURMUOJA.

Rymas, Balandžio 19 d. Italy oficialis pranešimas skelbia, kad jie išmušė austrus iš labai stip-rių pozicijų kalnuose netoli Ri-va ir Perone. Austrai buk tu-rėję didelių nuostolių.

Kiek vėlesnis pranešimas iš Berlino užtikrina, buk italai vėl tapo iš tų pozicijų išmesti ir kad visi jų atakai todėl neujė perniek.

VOKIEČIAI LIJOJA AMERIKA.

Londonas, Balandžio 21 d. Vo-kiečių laikraščiai, dėl notos, kurią Suvenytos Valsti-jos pasiuntė Vokietijai, pradėda kolioti ir Ameriką ir presiden-tą Wilsoną, kuris pareikalavo, kad Vokietija pasiliautų užpudi-nėti su savo submarinais ant pa-sažierinių laivų ir grasinio per-traukti diplomatiskus ryšius, jei-gu Vokietija atsisakytų.

Laikraštis Deutsche Ta-ges-zeitung rašo, kad Vo-kietija niekadus nepasiduos Amerikos reikalavimui ir pasku-tinę Amerikos notą vadina pre-zidento Wilsono "bluffu".

Grafas Reventlow tame pač-iame laikrašty rašo:

"Jeigu amerikonai mano, kad mės šliaužiosim šiamė atsitikime, tai lai jie žino, kad tokio sma-gumo mės jiems nesuteiksim."

Amerikos grėsinimas ir jos ne-prisirengimas prie karės, sako jis toliaus, gali sukelti tik juo-kus.

PUSė MILIJONO ARMENŲ ŽUVO.

New Yorkas, Balandžio 21 d. Nesenai sugrįžo New Yorkan Rev. Charles T. Riggs, redakto-rus laikraščio Orient, ėjusio į pietinėj dalyj fronto, kuomet netikėtai pasirodė austro-vengriš-kais orlaivais ir numetė daug bom-bų tarp kariūmenės, kuri išbėgio-jų didžiausioj betvarkėj.

RIAUSĖS BERLINE.

Paryžius, Bal. 20 d. Laikraš-tis Journal des Debats tal-pina telegramą iš (Sveicarijos), kuriame pranešama, kad didelė demonstracija buvo sukilusi Ber-line prieš Reichstagą, kuomet Dr. Karl Liebknecht paskutiniu laiku užpuolė ant vokiečių val-džios.

Anot šito telegramo, kariūmenė turėjo sulaukyti milžiniškas žmo-nių minias nuo reichstago; pa-galios kariūmenė buk šovė į mi-niją ir daugiau negu 200 ypatų tapo užmušta. Šitas telegramas vienok nėra patvirtintas iš jokių kitų šaltinių.

VON DER GOLTZ MIRė.

Amsterdamas, Balandžio 22 d. Baronas Kolmar von der Goltz, vyriausis vadas pirmos turkiš-kos armijos, mirė pereitą sėradą nuo "dėmėtos karštiegės". Šita žinia oficialiskai patvirtinta iš Berlino. Von der Goltz buk sir-gęs tik 9 dienas.

Von der Goltz buvo skaitomas kaipo vienas iš gėbiausių vokiš-kių generolų. Jis turėjo 72 me-tus amžiaus ir savo gyvenime dalyvavo ne vienoj karėj. Jis buvo karėj vokiečių su austrais ir vėliaus karėj vokiečių su francūzais. 1883 metais jis tapo pasiūstas į Turkiją perorganizuo-ti jos armiją. Turkijoje jis iš-buvo per 13 metų. 1914 me-tuose jis tapo paskirtas karišku gubernatorium užimtoj Belgijoje, vienok po kelių mėnesių jis vėl tapo sugrąžintas į Turkiją, kur likosi paskirtas Konstantinopolio komendantu ir veikiančiuju ka-rės ministėriu.

Vėliausi telegramai buvo pranešė, kad jis buvo vadu turkiš-ko armijos ties Erzerumu ir kad tapo tenai rusų sumuštas. Fran-cūzų laikraščiai praneša, kad buk jis tapo turkų pašautas; sulyg kito gando jis buk buvęs mušyje su rusais sužeistas ir, bėgdamas iš mušio, susirgo tifu.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS.

Pereitą utarninką miestė Marseilles netikėtai vėl išsodinta ant trūntinų rusų kariūmenės. Francūzai sutiko rusus su dideliu trūkumu. Rusų skaitlius nežino-mas.

Tą pačią dien vokiečių skraiduoliai užpuolė ant Lowe-stock, Anglijoj. Anglų laivynas, sąudydamas nuvijo juos atgal. — Dubline Airijos sostinėj, kilo riaušės prieš Angliją.

IS AMERIKOS.

MILIJONAS KAREIVIŲ.

Washington, D. C. Senatas priėmė sumanyną padidinti Su-vienytų Valstijų kariūmenę taip, kad ji turėtų su viršum milijoną kariūvų. Taikos laike Suvenytų Valstijų kariūmenė turėtų 250,000 kariūvų. Liuosnorių kariū-menė turėtų 261,000 kariūvų, o valstijų milicija, kuri buš po val-džia karės ministėrijos, susidės iš 280,000. Apart to dar bus su-vertas korpusas 200,000 iki 400,000 kariūvų iš augstėnių mo-kyklų mokinių. Bet surinkti tiek kariūvų iš samdomų liuosnorių nebus galima, nes dabar nesi-randa liuosnorių užtektinai nei kariūmeni iš 140,000 kariūvų; reiks todėl ir Amerikoj įvesti pri-verstiną tarnavimą kariūmenėj ir parūpinti ginklus milijonui kariū-vi, nes esančių arsenaluose ir dabartinėj kariūmeni neužtenka.

UŽSIENIŲ MINISTERIS NEPRIĖMė VOKIETIJOS AMBASADORIAUS.

Vokietijos ambasadorius Berns-torff, turbūt norėdamas sužinoti, ką Amerika mano daryti dėl vaidų ki-lusių už skandinavo pirklių laivų be perspėjimo, atsilankė pas užsie-nių ministėrį Lansing. Bet už-sienių ministėris ambasadoriaus nepriėmė ir atsakė, jog tam rei-kale su juom dabar tartis ne-mano.

VOKIETIJOS AMBASADO-RIUS PROTESTUOJA.

Washington, D. C. Dėl suėmi-mo Vokietijos ambasados są-nario von Igel ir paėmimo iš jo tųlų dokumentų, nurodančių jo intrigas, nuo kurių nuimta fo-tografijos ir jas norėta pagarsin-ti, vėl pas užsienių ministėrį Lansingą atsilankė Vokietijos ambasadorius ir šiuom kartu ta-po priimtas. Ambasadorius ne tik pareikalavo paleidimo von Igelio, bet ir panaikinimo foto-grafiskų klišių nuimtų nuo raštų patų jį dokumentų. Dar vienok nežinia, ar visi ambasadoriaus reikalavimai bus išpildyti. Jis dar ir persiprašymo reikalauja.

SUAREŠTAVO VOKIETIJOS ATSTOVĄ.

Washington, D. C. 18 balan-džio suareštavo pagelbininką bu-vusio Vokietijos kariūmenės at-stovo prie vokiškos ambasados kapitoną von Papeną, von Igelį už prisidėjimą prie išvyto iš Amerikos Papenų intrigu. Igel nemorėjo pasiūduoti ir smarkiai priešinosi valdžios agentams, bet tapo suvaldytas.

AMERIKOS ŽYDAI PRAŠO POPIEŽIAUS UŽTARIMO.

New York. Komitetas įtek-mingų Amerikos žydų atsišaukė prie popiežiaus su prašymu už-tarti už žydus, tuose kraštuose gyvenančius, kur jie yra perse-kiojami. Toki kraštai yra vien Rusija ir Rumanija. Kardinalas Gaspari atsakė, jog kiek tas bus popiežiaus galėj, jis žydų prašy-mą išpildys.

PERTAISYTAS BURNETTO BILIUS.

Washington, D. C. Atstovų runo priimtas garsus Burnetto bilius, kuris reikalauja, kad Ame-rikon nebūtų įleidžiami nemo-kanti rasyti ateiviai, eina sena-tan. Senato užsimanti ateivių reikalais komisija pataria biliuje padaryti tulus pataisymus. Ji pataria nuo bilaus apsunkinimų išskirti visus politiskus nusidė-jėlius. Turi but įleidžiami visi bėgantį nuo persekiojimų, nors jie ir nepažintų rašto.

JAPONIJA PROTESTUOJA.

Washington, D. C. Japonija protestuoja prieš sumanyną nau-jame apsunkinčiame atėvėsty biliuje išskirti visai indus ir mon-golus, tame ir japonus nuo atėi-

vių ir jų neiešti Amerikon. Japonijos ambasadorius jau atliko prezidentą Wilsoną ir su juom turėjo pasikalbėjimą.

12,000 KVORTŲ ALAUS PASKANDINO.

Seattle, Wash. Prisakius miesto majorui, paskandino jūrės vieno laivo krautuvę surastą alų. Buvo ten 12,000 kvortų alaus. Vertė to alaus buvo 1,160 dol.

BANDITŲ BYLA.

Demming, N. D. Teisnais rado kaltais 7 meksikoniskus banditus dalyvavusius užpuolime ant miesto Columbus. Teisė juos kaip žmogžudžius. Visi jie pakliuvo į amerikonių rankas sunkiai sužeisti. Ką su jais galutinai padarys, dar nežinia; gal pakars?

PIENAS PABRANGO.

Chicago, Ill. Didžiausia pieninė firma Borden's pranešė savo emėjams, jog nuo dabar ji už pieno kvortą, vietoj 8c, kaip iki šiol ėmė, ims po 9 centus.

ZEMĖS DREBĖJIMAS.

Washington, D. C. Prietaisais Georgetown universiteto temyklos 18 bal. d. paženklino smarkių žemės drebėjimus. Kur jie buvo, to prietaisais, žinoma, ne paduoda, bet galėjo but 4200 mylių nuo Washingtono.

SUKURYS.

Kansas City, Mo. Viduriniuose Missouri valstijos kraštuose 19 balandžio vakare kilo sukury, laike kurio užmušta 11 žmonių. Ir jo padaryti materiališki nuostoliai yra labai dideli.

NELAIMĖ ANT GELEŽINKELIO.

Bradford, R. I. 17 balandžio netoli nuo čia, susimusė du geležinkelio traukiniai. Prie to užmušta ir sužeista apie 30 žmonių.

IŠ DARBO LAUKO.

Chicago, Ill. 400 telegrafistų New York Central geležinkelio reikalauja ant 13% didesnių algų. Pasiūlymą padidinti algas 5% telegrafistai atmetė.

Ateivių biuras, 815 So. Wabash ave., 23 balandžio, 2 val. po pietų painformuos apie reikalavimus darbininkų. Reikalaujama darbininkų su šeimomis. Darbo yra 5 mėnesiams. Darbas yra prie cukrinių burokų plantacijose Michigano Sugar Co. Alga yra po 20 dol. už akrą, apat to namai ir kelionė. Norinti darbą priimti, turi šią savaitę atsisaukti taigpi į 602 kambarį Morrison hotelį.

Chicago, Ill. Sustreikavo darbininkai Methers Stock Car Co. Jų yra apie 500, daugiausia lenkų ir lietuvių. Dirbtuvė tapo uždaryta, nes kompanija streikaučių negauna.

New York. United States Steel Corporation pakelia vėl ant 6% savo darbininkų algas. Padidintas algas darbininkai gaus nuo 1 gegužio dienos. 1 vasario dieną padidinta darbininkų algos ant 10%.

New York. Pasibaigė streikas 10,000 požeminių geležinkelinių darbininkų jų laimėjimu. Kontraktoriai sutiko paprastiems darbininkams mokėti po 2 dol., o išlavintiems po \$2.75, jų pagalbininkams po \$2.20.

New York, bal. 22 d. Westinghouse'o direktorių tarybos pirmininkas pasakė, kad tarp 13,000 ir 14,000 darbininkų didžiojo bendrovės fabrike E. Pittsburghe sustreikavo. Darbininkai formaliskai reikalavimų, girdi, nestatė, bet yra suprantama, kad jie nori reikalauti aštuonių valandų darbo dienos ir didesnės mokesčiai.

New York, bal. 23 d. Henry Ford nupirko 83 akry nudžiovinčios žemės plotą New Jersey valstijoje tarpe New Yorko ir Newarko ir žada statyti automobilių fabriką už \$5,000,000.

Philadelphia, Pa. Darbininkai dirbanti minkštų anglių kasyklose susitaikė su kasyklų savininkais ir padarė dviem metams

kontraktus. Darbininkai dirbanti kasyklose vidurinės Pensilvanijos gaus 5% didesnes algas. Pripažinta taigpi darbininkų unija. Nuo dabar darbininkai gaus už dienos darbą po \$2.77, vietoj \$2.64.

Pittsburgh, Pa. Bal. 24 d. Serifai saugojantieji Westinghouse Elektros ir Išdirbystės bendrovės fabriką East Pittsburgh, kur 13,000 darbininkų streikuoja, ši rytą pavartojo lazdas prieš pikietuojančius darbininkus, kad praleidus streikaučius vidun. Didžiausia kova įvyko ant Talbot gat. tilto, kur pikietininkai rankomis susikabinę bandė neleisti tų, kurie norėjo eiti dirbti. Ten buvo gana didelis susirėmimas, bet 2,000 ar 3,000 pavyko įsiveržti fabriką.

Wilkes Barre, Pa. Gatvekarčių streikas eina toliau. Orui atsilus vėl niekas nevažiuoja kariais. Serifas pašaukė dar dvi Pensilvanijos "kazokų" kompanijas; dabar kompanijos turta gina 160 Pen-jos "kazokų." New Yorko valkatas, užėmusieji darbininkų vietas, nemoka karų valdyti.

Youngtown, Ohio. Sustreikavo 800 darbininkų General Fireproofing Co. dėl prašalinimo kelių veiklesnių unijos organizatorių.

Worcester, Mass. Streikavę nariai Ladies Garment Workers sugrįžo darban. Algos jiems pakelta 10%.

Daugiau kaip šešiose dešimtyse Pittsburgho Anglies Bendrovės kasyklų, kur dirba apie 24,000 darb. sustojo darbas. Suv. Am. Kas. Darbininkų 5 apskr. tarybai ir prezidentui Van Bittnerui paliepus darbininkams nedirbti. Šitas sustojimas išėjo dėl neišsitaikymo priimti new-yorking sutartį, leidžiančią darbininkams pakelti algas 5 nuoš.

Septyniosdešimt šešios metalų išdirbystės bendrovės, kurių dirbtuvės yra Pittsburghe ir jo apietlinkėse, paskelbė, kad po priedamam apsarstymui jos sudaro, kad jos negalį sutrumpinti darbo valandų savose dirbtuvėse.

Sioux City, Ia. Balandžio 18 d. Armour Co. odų (skurų) skyriaus darbininkai išėjo streiką. Reikalauja 24 centų į valandą, vietoj 21 c.

Chicago, Ill. Bal. 20 d. Chicago and Northwestern gelžkelių pakelė algas raštininkams, stočių agentams ir kitiems neorganizuotiems darbininkams, kurie gauna mažiau kaip \$110 į mėnesį. Vidutinis pakėlimas išneša \$5 į mėnesį. Skaitlius tų, kurie gavo šią pakėlimą, yra 4000; iš jų 1800 dirba visuotinėse raštinėse prie Jackson Blvd. ir Franklin St., Chicagoje.

Chicago, Ill. Bal. 19 d. Ežerinių Jureivių Unijos sekretorius Victor A. Olander pasakė, kad algų klausimas ant laivų, plaukiojančių po didžiuosius ežerus išsirsia lengvai. Girdi, laivų savininkai pasirašė po padidintųjų algų kontraktais, kad būtų prisirėngusiais savo laivus operuoti. Todel visuotinas jureivių streikas didžiuosiuose ežeruose, kaip buvo laukiama, neįvyks.

IŠ VISUR.

Italijoje gaisras išnaikino seną katedros bažnyčią mieste Audria. Ugnis atsirado vyskupo name ir greitai bažnyčion persikėlė.

Vokietijoje, Wilhelmshavene išlėkė į padangas vokiečių torpedų dirbtuvės. Eksplozija užmušė daug žmonių, o dar daugiau jų sužeidė.

Iš Paryžiaus praneša, jog Rusijos duma tapo paleista todėl, kad tuli jos pasiuntiniai agitavo už atskirą susitaikymą su talkininkų priešais. Bet gal tai būti paprastas dūmos paleidimas vėlykoms.

Portugalijos valdžia užgyrė išvysti visus netinkančius kari-

Uncle Sam: "Don't you know my army is busy in Mexico?" —Carter in New York Evening Sun.

SPIRIA KARĖN...

Santikiai tankiai taip susideda, kad tauta turi kariauti prieš savo norą. Štai kad ir Amerika: ji yra neprisirengusi ir karės nenori, bet Vokietijos elgimasis gali ją priversti stoti karėn net ir prieš savo norą.

menėn vokiečius, o tinkančius suvaryti į koncentracijos stovyklas. Prisakyta konfiskuoti vokiečių nuosavybę. Kaltina Portugaliją gyvenančius vokiečius, buk jie kursto prieš valdžią revoliucijos ir stengiasi sukelti revoliuciją.

Varsavoj sustreikavo lenkai politechnikos studentai dėl ko kio ten vokiečių valdžios padavijimo.

Kaip praneša iš Petrogrado. Vokiečių valdžia Varsavoj sukonfiskavo esančius krautuvėse rakandus, kailius ir visokius varinius indus, gyventojų turimus. Varsavoj tapo atidaryta žydiška mokykla. Moksėlas ten vedamas vokiškoj kalboj ir žydiškam žargone. Mokytojų turi 17. Jų lanko 167 žydukai nuo 8 iki 14 metų.

Mexikoj, miestuose Torreon, Laredo ir Gomez Palacio buvo smarkios nepilnamokio amerikiečių demonstracijos. Visi, tikri mexikonai buvo sukiesti susirinkti teatran mieste Gomez Palacio. Ten susirinkę žmonės sušaukė: Lai gyvyje Mexika! Mir-tis gringams (taip Mexikoj vadina nekenciamus amerikonus).

Apart aprubežiavimo daugelio kity dalykų vartojamo, dabar Vokietijoje viešpatystės taryba nutarė aprubežuoti ir mūlo vartojimą. Manoma leisti vienam žmogui pirkti vien 100 gramų mūlo mėnesiui, o kitokių mūlą užvaduojančių medegų ne daugiau kaip 500 gramų.

Hockkoeig aplinkinėse, Alpy kalnuose, nuo kalno nusiritusi sniego lavina pagriebė 52 žmonių. Atkasė 42 negyvy žmonių kūnus, bet ir dar nesurastų nesitikima gyvais atkasti.

Archangelsko portas tapo uždarytas visiems laivams, jis atidarytas vien laivams vežantiems valdžiai reikalingus daiktus ir kareivius. Apie tai praneša Rusijos ambasadoriui Washingtono.

Francuzijoje, mieste Bordeaux, amunicijos dirbtuvėse eksplodavo parakas. Eksplozija užmušė 20 žmonių, o daug jų sužeidė.

Kaip praneša iš Shanghai, prie Chusau salų Činų skraidolis "Haisung", susimusė su garlaiviu "Hsingri" ir jį paskandino taip greitai, kad žmonių nepėta išgelbėti. Hsingri gabenio kareivius į Taochow. Prigėrė su viršum tukstantis kareivių ir įgulos žmonių.

Visame civilizuoame sviete 23 balandžio apvaikščiojo 300 metų mirties sukatuses didžianio dramų rašėjo anglo Williamo Shakespearo. Ir Vokietijoje

tas sukatuses iškilmingai apvaikščiojo, bet vokiečiai, kad su-mazinti anglų garbę, užtikrina, kad Shakespeare buvo vokiečis.

Paryžiaus medicinos akademijos susirinkime Dras A. Guipew pranešė apie stebėtiną ligoninė Peatį po paties padarytą vienam kareivini operacijai. Nors tam kareivini išimta trečdalis smegenų, bet jis visai tapo išgydytas. Bet nežinia, ar ir kareivio protas yra ir dabar toks jau, koks buvo prieš smegenų prašalinimą.

Visos pasakos iš Mexikos platinamos apie mirtį gaudomo Villos buvo vien pasakos leidžiamos su tikslu, kad jį gaudant Suvienytų Valstijų kariūmenė prasišalintų iš Mexikos. Villa yra sveikas, tik Amerikos kariūmenės vadovai nežino, kur jo įieškoti. Padėjimas Mexikoj Amerikos kariūmenes nevertas pavydėjimo. Carranza sudraudė jai naudotis iš telegrafų ir telefonų linijų, taigpi iš geležinkelio nei reikalingiausių daiktų privežimui. Į amerikoniškus orlaivus šaudė Carranzas kareiviai ir gyventojai.

Anglijos valdžia pranešė Amerikos Raudonojo Kryžiaus Dr-jai, kad nuo dabar neleis jos skyriams esantiems Vokietijoje nei jokių daiktų gabenti. Pertaipriengti išsiuntimui Brooklynė daiktai tapo sulaikyti.

Albanijos karalius kunigaikštis Wied vėl sugrįžo savo kraštan ir j tautą išleido atsisaukima, kuriom pakvietė visus vyrus eiti kariūmenėn ir stoti Austrijos pusėj. Jis buvo vokiečių kariūmenėn Francuzijoje. Didesnė vienok albanų dalis yra talkininkų pusėj.

Lietuva ir Karė.

VORONEŽAS.

Tatjanos Komiteto bendrabutis. Lietuvių bendrabutyje buvo iš viso 15, dabar liko 12. Kiti turėjo išsikelti iš jo dėl nesutikimų su privaizdžetoja, kuri yra surusėjusi lenkė ir iš pat pradžių pradėjo nekęsti lietuvių ir priešintis jų įstojimui bendrabutin.

Ji tebekovoja ir dabar ir visai lietuvių persekioja. Jei prašo kokio reikalingo daikto lenkas, ar rusas, tai ji tuojau paduoda, bet jei lietuvis, tai palauk, broleli.

Čia lenkai apskritai daug bloga daro lietuviams; pav., vienas lenkas davė vienam mokiniui du rublius, kad tik tas nestotų Yčo gimnazijon, kurios jie nekencia ir kiek galėdami niekina.

J. Dagilis.

SIMFEROPOLIS.

Lietuviai čia jaučiai skaudžia mi lenkų. Skaudžia juos bažnyčioj, skaudžia ir pašėpa teikiant.

Lenkai, kurių čia ir prieš karė buvo nemaža kolonija, dabar pavėmė j savo rankas pabėgėlių reikalus. Sudarė komitetą jiems šelpiti ir lietuvių esą šelpiami drauge su rusais. Na ir nenustabu, kad lietuvių, ar tai nemokėdami rusų kalbos, ar tai iš sodžiaus pakliuvę miestan, savo nedrasumui sutinka klučių ir šelpimo reikaluose.

Nemanau aš kaltinti lenkų. Priešingai, jie reikia tik pagirti už darbštumą. Negalima kaltinti ir musikių. Be abejo, yra sunku aprūpinti išsiklaidžiusius po plačią Rusiją lietuvių kaip dvosios jų reikalus, taip ir medžiaginius.

Ardičkų Juozas.

"Dzennike Poznanski'ame" išspausdinta "Komiteto pagalbai teikti Lenkijoje" apyskaita. Joke aprašyta, kaip ir kas buvo dirbama, kiek pinigų išleista.

Iš pirmiau (lig 1915 m. liep. mėn.) paskelbtų Komiteto apyskaitų matyti, kad vyriausias jo uždavinys buvo—papenėti išalkusias minias vokiečių užimtose vietose. Komitetas turi įsteigęs nemokamų, arba pigių žmonių valgyklų. Lig 1915 m. liepos 1 d. Komitetas išleido 479,530 markių.

Po liepos 1 d. Komiteto darbai daugiau išsiplėtė. Iš visur girdėti šauksmas padėti: iš Plocko, Lomžos, Varsavos, Gardino, Vilniaus, Kauno. Mes šelpiame visus, kame tik matome reikalą, naudodamiesi lėšomis, gautomis, daugiausia, iš Sveicarijos Komiteto. Komitetas, matydamas pavargėlius, rupinosi visur turėti savo žmonių, kurie eity šelpdami ir tiesdami pagalbos ranką netoli kovos lauko. Komitetas turi įsteigęs daug vaikų prieglaudų (sakysime, Lodžėje yra 12 prieglaudų po 175 vaikų kiekvienoje. Nuo 1915 m. liepos 1 d. lig 1916 m. sausio 1 d. Komitetas išleido 611,824 markes ir 145,845 rub.

Iš Lietuvos miestų, kuriuos šelpė Komitetas, jo apyskaitoje paminti tik šitie: Suvalkai—3000 markių. Seinai—10,000 ir 6500 markių. Vilkaviškis. Kibartai—1000 markių.

Viennoje leidžiamame lenkų laikraštyje "Kurjer Polski" parašyta, kad Viennoje esąs įsteigtas "Komitet Ochrony ziemi Polskiej" (Lenkų Komitetas žemei ginti). Jo uždavinys—saugoti, kad lenkų žemė nepatektų į sveigimnazijon, kurios jie nekencia ir kiek galėdami niekina.

J. Dagilis.

"Kurjer Warszawski" rašo, kad Lublino mieste esanti įsteigta žydų gimnazija. Visų dalykų esą mokinama žydiškai, išskyrus tik vokiečių ir lenkų kalbą.

Viennos "Fremdenblatt" rašo apie "Ukrainų Tautos Tarybą". Šių metų sausio 5 d. Tarybė priėmusi tam tikrą rezoliuciją, kurioje išreikštas ukrainų tautos norai. Girdi, politikai, mažai patys žinodami, skelbia nuomonę, kad etnografinės ir istorinės Ukrainų žemės (Galicija ir Bukovina) turinčios būti atskirtos nuo Austrijos ir prikurtos prie to valstybės organizmo, kurį sudarysianti Lenkų Karalija. Ukrainų Tautos Taryba be galo stebisi taip negirdėtu tokių politikų siaurumu, politikų, užmirstančių tikruosius pacių Ukrainų tautos norus—aspiracijas. O tos aspiracijos tokios: ukrainai pasiūkia ištikimi Austrij valstybei. Taryba tvirtina, kad ukrainai sutikdami su austrų pamatiniais dėsniais, rupinasi sustiprinti savo ukrainų kraštus ir įgyti savistovybę lygiai su kitomis mažomis tautomis. To turį neužmiršti diplomatai, liedsdami tokius klausimus.

Iš "Liet. Balso."

Paejėjęs apie mylią atgal linkui krašto, prieini Stucpunkt, antrą pelkinių tvirtumų rušį. Ši toji tvirtumų rušis taisoma ten, kur pelkėse krantelio nesiranda; ji susideda iš didelio rastiño namo, pastatyto ant stulpų. Apilinkui namą čia cilė sukaltų stulpų, ant kurių nutiesta medienis pagrindas apie 10 ar 15 pėdų pločio.

Kamaraitė, kurios sienos apmušta, kad balsas neatsimstų, buvo suvių kontroliavimo stotimi, žvalgykla ir telefono centru tai pelkės daliai. "Telefoninė mergina" turėjo gauruotą, prailusią barzdą ir sėdėjo prie keičiausių sujungiamosios lentos, kokią kuomet galėtum sau įsivaizdinti—prie savotiško namų darbo padaro iš skardinių indų, supintų vielų ir geležinių vašių, išsikilšančių iš kalkėmis baltintos sienos.

Iš "Liet. Balso."

LIETUVOS KOLONIZACIJA.

Laikraščiai rašo, kad atsirado vokiečių spekuliantų, kurie pradėję supirkinėti Lietuvoje žemes. Kaina jau pakilusi nuo 30% iki 50%. Vokiečių žemės reformatorių sąjunga ("Bund Deutscher Bodenreformer") kreipėsi į Vokietijos Kanclerį, kad jis užkirstų kelią žemės spekuliantams užimtuose kraštuose. Lapkr. 4 d. 1915 m. vokiečių valdžia uždraudė pardavinėti žemę be specialio valdžios leidimo. Vienok, tas uždraudimas mažai teliecia "savuosius žmones," nes, kaip praneša "Dabartis" 27 num., Vilniuje ir Kaune jau įsteigė savo skyrius pusiau valdžios ir sutvertas grynai germanizacijos tikslams "Ostbank für Handel und Gewerbe."

Iš "Liet. Balso."

VOKIETIJOS KANCLERIO KALBA APIE NAUJOS EUROPOS SUTVARKYMĄ.

Vokietijos parlamente kancleris Bethman Hollweg laikė svarbią kalbą, kurį, kaip ir veik visos valdžios atstovų kalbos dabar, rado karštą parlamento atstovų pritarimą. Išėmus vien Liebknecht partijos atstovus. Savo kalboj Vokietijos kancleris stengėsi išteisinti Vokietiją, buk ji karės nenorėjo ir jos nepradėjo, nors visi žino, kad ji karė pradėjo ir pirmutinė veržėsi Francuzijon per neutraliską Belgiją, o Francuzija pilnai karėn nebuvo prisirengusi, taigpi, matyt, ir ji karės nenorėjo.

Iš "Liet. Balso."

PINSKO PELKĖSE.

Nauji veiksmai Rytų fronte ir rusų tvirtinimas, kad "tikras užpuolimas" ant vokiečių linijos prasidėsias ledui paleidus, dar sykį atkreipia domą į savotišką padėjimą, kokiame kovojantieji šitoje apygardoje yra. Mes atmename tą didelę veikmę, kokią pelkės Rytų Prusuose padarė pirmutiniam Hindenburgio žygyje, kur, tarytum, neatsilaikomi rusų atakiai pasekmingai buvo atmesti ir rusai ištaisai buriiais buvo Mozurų Ežeruose prigridyti. Ar rusai, ledui paleidus, nebandytų patį špōsą iškirsti vokiečiams? Yra kias minias vokiečių užimtose vietose. Komitetas turi įsteigęs nemokamų, arba pigių žmonių valgyklų. Lig 1915 m. liepos 1 d. Komitetas išleido 479,530 markių.

Po liepos 1 d. Komiteto darbai daugiau išsiplėtė. Iš visur girdėti šauksmas padėti: iš Plocko, Lomžos, Varsavos, Gardino, Vilniaus, Kauno. Mes šelpiame visus, kame tik matome reikalą, naudodamiesi lėšomis, gautomis, daugiausia, iš Sveicarijos Komiteto. Komitetas, matydamas pavargėlius, rupinosi visur turėti savo žmonių, kurie eity šelpdami ir tiesdami pagalbos ranką netoli kovos lauko. Komitetas turi įsteigęs daug vaikų prieglaudų (sakysime, Lodžėje yra 12 prieglaudų po 175 vaikų kiekvienoje. Nuo 1915 m. liepos 1 d. lig 1916 m. sausio 1 d. Komitetas išleido 611,824 markes ir 145,845 rub.

Iš Lietuvos miestų, kuriuos šelpė Komitetas, jo apyskaitoje paminti tik šitie: Suvalkai—3000 markių. Seinai—10,000 ir 6500 markių. Vilkaviškis. Kibartai—1000 markių.

Viennoje leidžiamame lenkų laikraštyje "Kurjer Polski" parašyta, kad Viennoje esąs įsteigtas "Komitet Ochrony ziemi Polskiej" (Lenkų Komitetas žemei ginti). Jo uždavinys—saugoti, kad lenkų žemė nepatektų į sveigimnazijon, kurios jie nekencia ir kiek galėdami niekina.

J. Dagilis.

Vienuose leidžiamame lenkų laikraštyje "Kurjer Polski" parašyta, kad Viennoje esąs įsteigtas "Komitet Ochrony ziemi Polskiej" (Lenkų Komitetas žemei ginti). Jo uždavinys—saugoti, kad lenkų žemė nepatektų į sveigimnazijon, kurios jie nekencia ir kiek galėdami niekina.

J. Dagilis.

jokius"—pernešamasias korbutos vielos tvoras.

Kokį pusmylį paejėjęs toliaus lūmpuojančiais leptaais, nutiesais ant plonų kuolių, sukaltų plovon, ateini prie paskutinės tvirtumos. Šita tvirtuma yra lygiai tokia kaip anoji Dardanellen Stellan; tik daug stipriai viskas padaryta. Sakysime, aplinkui čia 24 cilės karbuotųjų vielų tvorų, garnizonas yra dvigubai didesnis, dvigubai tiek mažininių kanuolių, o apkasai mažne tokie pat baisūs, kaip ir drautoje žemėje.

Paejėjęs apie mylią atgal linkui krašto, prieini Stucpunkt, antrą pelkinių tvirtumų rušį. Ši toji tvirtumų rušis taisoma ten, kur pelkėse krantelio nesiranda; ji susideda iš didelio rastiño namo, pastatyto ant stulpų. Apilinkui namą čia cilė sukaltų stulpų, ant kurių nutiesta medienis pagrindas apie 10 ar 15 pėdų pločio.

Kamaraitė, kurios sienos apmušta, kad balsas neatsimstų, buvo suvių kontroliavimo stotimi, žvalgykla ir telefono centru tai pelkės daliai. "Telefoninė mergina" turėjo gauruotą, prailusią barzdą ir sėdėjo prie keičiausių sujungiamosios lentos, kokią kuomet galėtum sau įsivaizdinti—prie savotiško namų darbo padaro iš skardinių indų, supintų vielų ir geležinių vašių, išsikilšančių iš kalkėmis baltintos sienos.

Iš "Liet. Balso."

LIETUVOS KOLONIZACIJA.

Laikraščiai rašo, kad atsirado vokiečių spekuliantų, kurie pradėję supirkinėti Lietuvoje žemes. Kaina jau pakilusi nuo 30% iki 50%. Vokiečių žemės reformatorių sąjunga ("Bund Deutscher Bodenreformer") kreipėsi į Vokietijos Kanclerį, kad jis užkirstų kelią žemės spekuliantams užimtuose kraštuose. Lapkr. 4 d. 1915 m. vokiečių valdžia uždraudė pardavinėti žemę be specialio valdžios leidimo. Vienok, tas uždraudimas mažai teliecia "savuosius žmones," nes, kaip praneša "Dabartis" 27 num., Vilniuje ir Kaune jau įsteigė savo skyrius pusiau valdžios ir sutvertas grynai germanizacijos tikslams "Ostbank für Handel und Gewerbe."

VOKIETIJOS KANCLERIO KALBA APIE NAUJOS EUROPOS SUTVARKYMĄ.

Vokietijos parlamente kancleris Bethman Hollweg laikė svarbią kalbą, kurį, kaip ir veik visos valdžios atstovų kalbos dabar, rado karštą parlamento atstovų pritarimą. Išėmus vien Liebknecht partijos atstovus. Savo kalboj Vokietijos kancleris stengėsi išteisinti Vokietiją, buk ji karės nenorėjo ir jos nepradėjo, nors visi žino, kad ji karė pradėjo ir pirmutinė veržėsi Francuzijon per neutraliską Belgiją, o Francuzija pilnai karėn nebuvo prisirengusi, taigpi, matyt, ir ji karės nenorėjo.

PINSKO PELKĖSE.

Nauji veiksmai Rytų fronte ir rusų tvirtinimas, kad "tikras užpuolimas" ant vokiečių linijos prasidėsias ledui paleidus, dar sykį atkreipia domą į savotišką padėjimą, kokiame kovojantieji šitoje apygardoje yra. Mes atmename tą didelę veikmę, kokią pelkės Rytų Prusuose padarė pirmutiniam Hindenburgio žygyje, kur, tarytum, neatsilaikomi rusų atakiai pasekmingai buvo atmesti ir rusai ištaisai buriiais buvo Mozurų Ežeruose prigridyti. Ar rusai, ledui paleidus, nebandytų patį špōsą iškirsti vokiečiams? Yra kias minias vokiečių užimtose vietose. Komitetas turi įsteigęs nemokamų, arba pigių žmonių valgyklų. Lig 1915 m. liepos 1 d. Komitetas išleido 479,530 markių.

Po liepos 1 d. Komiteto darbai daugiau išsiplėtė. Iš visur girdėti šauksmas padėti: iš Plocko, Lomžos, Varsavos, Gardino, Vilniaus, Kauno. Mes šelpiame visus, kame tik matome reikalą, naudodamiesi lėšomis, gautomis, daugiausia, iš Sveicarijos Komiteto. Komitetas, matydamas pavargėlius, rupinosi visur turėti savo žmonių, kurie eity šelpdami ir tiesdami pagalbos ranką netoli kovos lauko. Komitetas turi įsteigęs daug vaikų prieglaudų (sakysime, Lodžėje yra 12 prieglaudų po 175 vaikų kiekvienoje. Nuo 1915 m. liepos 1 d. lig 1916 m. sausio 1 d. Komitetas išleido 611,824 markes ir 145,845 rub.

Iš Lietuvos miestų, kuriuos šelpė Komitetas, jo apyskaitoje paminti tik šitie: Suvalkai—3000 markių. Seinai—10,000 ir 6500 markių. Vilkaviškis. Kibartai—1000 markių.

Viennoje leidžiamame lenkų laikraštyje "Kurjer Polski" parašyta, kad Viennoje esąs įsteigtas "Komitet Ochrony ziemi Polskiej" (Lenkų Komitetas žemei ginti). Jo uždavinys—saugoti, kad lenkų žemė nepatektų į sveigimnazijon, kurios jie nekencia ir kiek galėdami niekina.

J. Dagilis.

Vienuose leidžiamame lenkų laikraštyje "Kurjer Polski" parašyta, kad Viennoje esąs įsteigtas "Komitet Ochrony ziemi Polskiej" (Lenkų Komitetas žemei ginti). Jo uždavinys—saugoti, kad lenkų žemė nepatektų į sveigimnazijon, kurios jie nekencia ir kiek galėdami niekina.

J. Dagilis.

tura, bet istikro ir tame yra kas kitas. Jeigu vokiečių kultūrai, pavesta vien vokiečių kultūrai, tai nereikėtų skirti milijardų markių vokiečių kolonizavimui lenkų ir lietuvių apgyventose kraštuose su skriauda pirmiau ten gyvenusių tautų. Jeigu būtų palikta vien vokiškai kultūrai, tai juk ne būtų reikėję be jokio prasiplėtimo vyti iš Prūsijos Lietuvos ir Poznaniaus nuo dešimtiesių gyvenančių žmonių, paminančių iš Lenkijos ir Lietuvos. Nieko panašaus paskutiniuose šimtmečiuose niekur neįsiviešėjo, darė tai vien Prūsijoje. Daryta tai vien apsilpnimui neviečių rytiniuose Prūsijos kraštuose. Ir dabar, nors taikos dar nematyti, jau vokiečiai mėgina vokiečiais karės invalidais kolonizuoti Lenkiją ir Lietuvą, nors ir vietiniai gyventojai žemės per daug neturi.

Reikia dar paklausti, kokią užtikrinimą vokiečių „išliuosuosius“ smulkios tautos gali turėti, kad kanclerio Bethmann Hollwego pažadėjimai bus išpildyti ir joms nebus trukdoma auklėti savo kalbą ir kultūriškai kilti? Juk kanclerio įspėjimas gali visai nepaisyti dabartinio kanclerio pažadėjimų. Juk vokiečiai paprastai su lengva širdžia laužyti net jų karalių smulkios tautos duotus pažadėjimus. Juk po paskutiniame Lenkijos padalinimo vokiečiai užimtuose Lenkijos kraštuose pažadėjo nekliudyti Prūsams telkusių kraštų lenkams kelti ir auklėti savo kalbą ir papročius, o kas iš jų pažadėjimų liko? Nieko. Rados, iki 1872 metų lenkiškose provincijose ir Prūsijos lietuvių apgyventose pavietuose, buvo lenkiškos ir lietuviškos mokyklos, bet kuomet įveikimas francūzų vokiečiams galvas apsuks, visos tos mokyklos tapo vokiečioms pakeistos, o paskui jose tapo net uždrausta lenkiškai ir lietuviškai mokytis. Tokios tai mat vertės yra tie vokiečių smulkios tautos duoti pažadėjimai, jeigu jos turi nelaimę būti po vokiečių globa.

Todel ir dabar, pračius pamokytos, vokiečių neva paliosuotos nuo kitų prispaidimo smulkios tautos neturi pamato per daug pasitikėti Bethmann Hollwego pažadėjimais ir išsivadėti galimos geresnės ateities, jeigu tam proga pasitaikys. Ir dabar karė dar nepabaigta, todel nežinia kas tvarkys tą naująją Europą. Bet jeigu ją sutvarkys vokiečiai, tai bus gana neuzganėdinti, o kur yra neuzganėdinti, ten buva vaidai ir karės.

Apart to, kancleris mėgino ir amerikonus raminti, nes apreiškė, jog Vokietija niekur Amerikoje žemės sau griebti nemano. Tam bent dabar, tikėti galima, nes dabar Vokietija ir Europoje turi ką veikti, apie glėžimą Amerikoje žemės ir sapnuoti negali.

Kancleris žada ir Belgijos flandus (jie vokiškos kilmės) paliosuoti nuo francūzų prispaidimo, bet nežinia, ar jie nori tokiu paliosavimu, koki vokiečiai jiems primesti norėtų. Juk antai alžatų gyventojai 1871 m. nuo Francūzijos atimtos Alžatijos net kalba vokišku dialektu, o bet ypač pirmą labiausiai nekenčia gal ne be pamato, jie ir vokiškai kalbėdami, jaučiasi francūzais.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IS HARRISON, N. J.

Atsakymas korespondentui. „Lietuvos“ 15 num. tulas korespondentas, pasirašęs vardu Gabiauis, rašo, kad čia buvo organizuojamas Lietuvių Politikos Klubas, o paskui kiek vėliaus, girdi, tulas F. M. Petrulionis savo pastangomis suorganizavęs Gabijos Brolių ir Seserų Draugiją ir prikalbėjęs minėtą klubą prie Gabijos Draugijos prisidėti.

Čia yra dalis teisybės, tik ji nevisai aiški. Lietuvių kolonija čia susideda iš 80 šeimynų ir Nepriklausomas Politikos Klubas gyvuoja jau 8 metai. Bet atsirado tokie, kurie norėjo pakenkti šitam klubui ir pradėjo organizuoti kitą, nepilietišką klubą. Nepilietiška norėjo pilietiškas teises nustatyti, bet nesurado tokių pilietiškių, kuriems jų teisės būtų patikę. Klubui išgyvavus 9 dienas, prisidėjo prie jo F. M. Petrulionis ir įnešė, kad vie-

toje organizavus kokią kensmingą organizaciją, suorganizuoti tokią, kuri yra naudinga ir reikalinga net moterims, kadangi, neskaitant kuopų, čia moterų pašelpinės draugijos nėra. Su šiuo Petrulionio įnešimu visi minėto klubo nariai, išskyrus vyriausį, sutiko. Ant galo sutiko ir tas, ir sekandame po to susirinkime duota draugijai vardas Gabijos Brolių ir Seserų D-ja ir išrinkta tas pats organizatorius jos pirmininku. Šita draugija yra beartinė.

Kas atsieina F. M. Petrulionio įnešimo apie kepus, tai tas buvo visai kitaip negu kad korespondentas sakė.

Buvo įnešta, kad reikia parengti balių, pakviesti kalbėtoją, surengti mėsą tik iš Gabijos narių ir į vietą kukardų, kurių draugija neturi, pažymėjimui ir papuošimui narių gauti pramogines skrybėles (outing hats) su kaspinu aplinkui ir parąsu ant kaspino: Gabijos Draugija; moterims duoti lazdeles su Amerikos vėliuko kaspinu, o vyrams su Amerikos vėliuku, nes tas balius pripuola Vainikų Dienoj (Decoration Day). Kadangi prie Draugijos priguli daug dainininkų, tai po maršui padainuoti himnų ir Petrulionis ketino pasakyti monologą „Grįžimas iš balius“.

Antra proga kepurinį panaudojimą—tai Newarko 250 metų sukaktuvių apvaidžiojimas, kuriame žada dalyvauti ir lietuviai. Taigi šitas įnešimas nėra kensmingas ir jis buvo priimtas vienbalsiai. Komisija, išrinkta skrybėlių išrinkimui, kurioje Petrulionis visai nebuvo, išrinko trejopas: po 38c, 50c, ir \$1.3 ir padavė susirinkimui nubausti. Didžiama nubauso anglišniaja kaina ir išrinko komiteta pinigų nuo narių surinkti. Išrinktoji komiteto nariai vieni pinigų rinko, kiti pradėjo intrigas varinėti. Prie intrigančių prisidėjo ir pats pirmininkas; jis susaukė extra susirinkimą ir susirinkime pradėjo trukdyti skrybėlių sumanyimą. Taigi susirinkime surinktą sukėlė ne skrybėlių sumanymas, tik tie, kurie nežinodami nei patys dėl ko, buvo priešingi šitam sumanymui. Suirutę sukėlė intrigantais.

Negabiausis.

IS POTTSVILLE, PA.

Politikierių byla. Balandžio 11 d. čia, apskriečio teisme, turėjo būti nagrinėjama, jau pradėta, bet pertraukta, New Philadelphia miesto tarybos byla, kurioje didžiama yra lietuvių. J. Pilius ir A. Aukštakalnis skundė kitus politikierius už „kreivą politiką“. M. Stanelionas, budamas ant kaltinamųjų suolo, bandė meluoti ir jį sugavo. Be to, teisėjas E. Bechtel patėmijo jį esant girtu, bet jo apgynejas senatorius C. Snyder tvirtino, kad tai Stanelionas toks budas ir kad jis, kaip senai jis jį pažįstas, tą dieną buvęs blaiviausias.

Tulkui prisiekus, kad iš Staneliono burnos išeina blogas kvapas, teisėjas Stanelionui davė 48 valandas laiko išsipagirti apskriečio kalėjime, o bylos nagrinėjimą atidėjo ant bal. 17 d.

Pasibaigus paskirtam laikui, norėta kalinys išimti, bet nėsant teisėjo namie, M. Stanelionui prisiejo sėdėti virš laikį. Be to Stanelionas gavo profligę ir dabar gydytojas jį kalėjime lanko.—

Report.

IS CLEVELAND, OHIO.

Prakalbos. Balandžio 16 d. D. L. K. Vytauto draugystė turėjo parengusi prakalbas. Kalbėtojų buvo Dr. A. L. Graičiūnas iš Chicago. Ragino žmones kilti prie amatų ir tapti šios šalies ūkėtais. Publiką kalbėtojas pilnai užganėdino.

Kalbėdamas apie mūsų žymesnius veikėjus, daktaras paaiškino, kad reik žiūrėti į jų gerus darbus; už gerus darbus reik juos pagerbti, o už blogus gali būti ir papeikti. Bet pas mus, sakė jis, kaip jau ima ką peikti—tai be galo, o kaip ima ką gerbti—tai vėl be miero. Paminėjo apie Dr. Basanavičių, apie Dr. Slupą ir kitus. Buvo ir anų nekentėjusių nuo karės surinkta, tik nežinau kiek.

Po to jis buvo užjęs dar į 20 TMD. kuopas prakalbas, kur kalbėjo du moksleiviai iš Ada, Ohio—pp. Zykus ir Bagdonas. Kuopos pirmininkas J. Žilinskas užkvietė Dr. Graičiūną ir čia pakalbėti. Nurodė naudingumą

Tėvynės Myletojų Draugijos ir aiškino, kodėl verta prie jos prisijungti. Čia taip pat publiką užganėdino. Vietos gyventojai buvo labai dėkingi ir pasakodavo: kad pas mus tankiau būtų tokių žmonių kalbėtojų, kaip Purvis ir Dr. Graičiūnas—tai būtų kas kita, o nuo tokių veikėjų kaip Žagaras—tai apsaugok mus Viespatie.

Patriotas.

IS SPRING VALLEY, ILL.

Apie darbus. Šiame miestelyje dabartinio laiko gyvenimas kaip ir apmire, nes anglų kasyklose darbai eina silpnai. Dėl to priežasties šitos vietos lietuviai ir tautiški mažai darbuojasi.

Virsutinių darbų Spring Valleyje visai nėra ir todėl čia nėra nei jaunų vaikų; jei randasi koks, tai dirba La Salles dirbtuvėse.

V.

IS PERU, ILL.

Semestru pasibaigus. Balandžio 16 d. Sv. Bedės Kolegijos lietuvių moksleivių S. L. R. K. A. 3-čioji kuopa prieš apleidžiant mokyklą Velykų dyklaikini turėjo literatinį susirinkimą. To susirinkimo programos buvo gana turiningas ir įvairus ir susidėjo iš prakalbų ir paskaitų.

Minčtos kuopos pirmininkas, A. Linkus davė geras patarimus, kaip, apleidus mokyklą, reikia užsilaikyti.

Antras kalbėtojas, J. Arbačiauskas, kalbėjo apie doros auklėjimą; A. Dikselis—apie mokslą. Al. Rupsis skaitė paskaitą iš etnologijos apie chinų kalbą ir jos rašybą. K. Montvidas deklamavo Vaicaičio eilės „Malda“, J. Damaža papasakojo iš apysakos „Septyni broliai miegantieji“.

Susirinkimui nebus laikomi iki sekantis bertašis prasidės.

Vargdienis.

IS MANCHESTER, N. H.

Drauginis veikimas. Manchesterį tarpe lietuvių šiuo tarpu jokio veikimo nėra. Ratelis, surengęs vieną vakarėlį Tautos Fondui, apsnudo, o presos komitetas taipgi tyli.

Bal. 16 d. kun. Tyla iš Nashuos klaušė vėlykėnės išpažinties. Perreita mėnesį čia ant gelkelio stoties užmušė vieną lietuvių, M. Zalanskį; jis paėjo iš Vilniaus gub. Palaidotas Nashuos katalikų kapuose.

Liet. Jaun. Ratelis sekantiems metams išrinko savo valdybą šitas ypatas:

Pirmininku, A. Zubkus-tas pats; padėjėju, A. Zukauskas; sekr., V. Kušleika-tas pats; fin. sekr., K. Zukauskas; kasininku, P. Kutkus; maršalka, J. Maciulevičius.

Šio mėnesio 27 d. S. L. R. K. A. 119 kp. rengia prakalbas.

Pamiškalnietis.

IS DAYTON OHIO.

Pakalbos ir klausiniai. Kol Daytono nebuvo socialistų, tol ir svetimačiai nieko nežinojo apie lietuvių ir jų nesutikimus savo tarpe. Jei kartais ir pasitaikydavo kuriam stoti tieson dėl kokio nesmagaus atsitikimo, tai anglų laikraščiai turinčiuosius tuos nesmagumus paprastai pakrikštydavo ungariais, ar palokais, o lietuvių vardas stebuklingu būdu išlikdavo nesuteptas amerikiečių visuomenės akys. Bet atsiradus čia socialistams, yra kitaip.

Socialistai ir katalikai, nors yra priešingi vieni kitiems sulys savo įsitikinimų, bet abiejų yra vienodo būdo: ir vieni ir kiti susiriesdami savo idėjas platina. Katalikai tuo tikslu rengia miasijas, kurios tęsiasi visą savaitę, o socialistai, katalikais neapsileidę, rengia prakalbas, kurios katalikams nepatinka ir, dalgini ant akmenio pataikius, pasipila ugnis, kuri parsieina gesinti teisme. Pereitą savaitę vietos socialistai parsikvietė iš Detroito, Mich. V. Ambrazaitį, ir pristatė jį saikiyti pamokslus-prakalbas penkis dienas. Šitos prakalbos labai nepatiko katalikams ir penktą prakalbą vakar „gerosios“ katalikės atėjo kalbėtojo klausytis su gera apštimi klausinių savo krepšeliuose. Atėjus prie argumentų pasipylė klausiniai ir kalbėtojas nuo bombardavimo išliko sveikas tik ačiū barikadoms, kurias jis ant greitųjų pasidarė iš kėdžių. Daugiausiai klausinių teko ku-

pos raštininkui ir prakalbų rengėjams.

Žinoma, šio didži trūkumą tuojaus pajuto ir policija, kuri privarė pilną moterų kariuotę, ir čia anglams paaiškėjo, kad tai yra lietuviai, tai štai smarkiai kovoja.

Trys moteris, kurios prisipažino metusios kalbėtoją klausiniais, tapo nubaustos; visi kiti paleista.

Daytnietis.

IS MERRILL, WIS.

Neveikia ir bijo savo vardo. Nors jau aną sykį buvau rašęs „Lietuvoje“ apie Merrillo lietuvių, rašydamas apie šią vietą, bet dar čia noriu pridurti daugiau. Šiuo kartu noriu padaryti sulyginimą lietuvių su kitų tautų čia gyvenančiais žmonėmis—vokiečiais ir norvegais.

Kur tik geresnė vieta, ten paprastai gyvena norvegai, ar vokiečiai, o lietuvių geriausias vietą apleidžia ir yra pasilikę kitų tautų žmonių užpakalyje. Tarytum, lietuvių taip yra darbus, kaip ir anie ir gali išmąnyti taipgi nemažius už anuos, tik, bėda, lietuviai nesistengia savo proto išlavinti. Vokiečiai ir norvegai be laikraščio neapsieina; jie kiekvienas skaito ne po vieną, bet po kelis, o lietuviams tas visai nerūpi. Čia yra dešimt lietuvių ukininkų ir kelias gyventojas pas kitos, o laikraščio neateina nei vieno. Ir tas padaro skirtumą tarpe mūsų žmonių, kurie nieko neskaity, ir ty, kurie skaito. Tie lietuvių kurie pas kitos dirba, gyvena čia jau po kokią penkioliką metų ir vis jiems patinka, kaip juos svetintaučiai už nosių vedžioja. Tuo tarpu čia galima gauti ir iš valdžios žemės, ir nusipirkti lengvomis išlygomis, bet jie skursta pas kitus ir tiek. Ir negana to, kad jie pas kitus skursta; jie net gėdijasi savo lietuviško vardo, ir visai nenori lietuviškai kalbėti.

Butų labai gerai, kad čia apsigyventų tokių lietuvių, kurie nesibijo savo tautystės. Jei kas norėtų arčiau sužinoti, galitė rašyti, čia paduotu adresu.

D. J.

Box 38, Merrill, Wis.

IS WORCESTER, MASS.

Per prakalbas parengtas p. Bulotai, p. Bulotienei ir p. Žemaitėi surinkta aukų virš poros šimtų dolerių Lietuvos Selpimo Fondui ir virš \$80 Žiburėliui. Nors buvo du kartu rengiamos, būtent balandžio 7 d. vakare ir bal. 8 dieną, bet žmonių susirinko ne daug abu kartu. Priežastis to gal buvo blogas oras, o gal silaikė ir tas, kad įzanga buvo apmokama. Bet ant vakarienes, kuri buvo bal. 8 d. vakare, suėjo virš 300 ypatų.

Balandžio 16 dieną vietinė Sandaros kuopa parengė prakalbas, kuriose kalbėjo „Atėities“ redaktorius p. Daniulis, ir pp. Salčius, Blažys ir Paltaševičiai. Po prakalbų buvo užduota keliasios klausimų, bet reikėta pasakyti, kad klausimai buvo duodami ne kokių prastų žmonių, bet vis „gramotų“, kurie moka ir „gazitę“ skaityti, nes klausimo davėjas atsisotęs pirma paskaito iš „gazietos“, o tik paskui užklauso; kiti iš sklypelio popieros slaitė, kuriame užrašė apie ką norėję klausyti; bet ar jie patys perskaito savo raštą—nežinau. Po kožnam užklausimui buvo didelis rankomis plojimas, kokioms trunkamas į grindis, matyt buvo išanksto suplanuota, kad negalėtų atsakyti į taip vadinamus užklausimus. Ant galo klausimų davėjai, matydami, kad nei tuo nepergalės, pradėjo kalbėtojus šaukti mulkais ir ant pabaigos pakėlė toki trūkumą, kad prisiejo išspręsti „raudonukus“ laukian.

Noroms-nėnėnoms! prisimena, socialistų tvirtinimas, kad lietuviai dar nera apibrendę prie autonomijos. Ir iš tikro, kaip pasirodo, tai jie nėra apibrendę ir viešuose susirinkimuose dalyvauja.

Ku-ku.

IS AMSTERDAM, N. Y.

„Sportų“ gyvenimas. Čia yra nemažas būrelis lietuvių ir visi gyvena sutikime. Kelias lietuvių turi savus namus ir pusėtinai laikosi. Bet didžiūmoje lietuvių išsiplatinusi girtuoklystė. Kitas, užmokestį paėmęs, visą smuklę ir

paleika; tokis namas pareina kelerpėsčias ir tik ant rytojaus pamato, kad už 3 ar 4 savaites jo nemokėta mėsiniukui, ar sankroviniukui. Pas smuklininką gėres kokias 2-3 dienas, antgalo užsimano ir valgyti, bet kad senasis mėsiniukas jūt daugiau jam neduoda be pinigų, tai jis eina pas kitą, sumeluoja jam ir toliaus kitas jį maitina, kol antgalo mėsiniukai pamato, kad jis visus jutos lygiai apgaudinėja, ir ima jį gaudyti.

Jei fabrikas sūstoja kokiai savaitėi laiko, tai tokie „sportai“ nežino nei už ko tvirtis; nei pinigų, nei duonos pas juos nėra ir užima badas.

Amsterdamietis.

IS ELIZABETH, N. J.

Darbai ir pragumai. Darbai čia eina gerai; nors algos kiekvienam fabrike yra pakeltos, bet darbininkų višur truksta. Tuo tarpu darbai dar žada padidėti. Garsų Bethlehem Steel Kompanija žada pradėti statyti didesles dirbtuves, kur reikės 3000 visokių darbininkų. Yra viltis, kad mūsų miestas pakils augstyn taip sulig pramonės, taip sulig vaizbos, kad tik mūsų tautiečiai laikytųsi vienybės. Lietuvių biznierių, išskyrus smuklininkus, kurių yra net per daug, kol kas pas mus kaip ir nėra ir visi lietuvių darbai eina žydams. Valgomų daiktų sankrovų, mėsinių, mastinių prekių, červeryčių sankrovų lietuvių nelaiko ir lietuviai vartotojai priversti yra remti svetimamčius.

Butų gerai, kad atsirastų su pinigais suprantančių lietuvių ir užsidėtų čia biznius; galėtų daug gero padaryti ir sau ir visuomenei.

Daugelis čia yra nusiminę, negaudami jokių žinių iš tėvynės. Vienas lenkas bandė pasikarti, bet jį atgelbėjo ir jis nuvežtas ligoninėn atsigavino. Dabar kitas, išgirdęs apie savo šeimyną, esančią blogame padėjime, pasiplovė.

Koresp.

Žinios-Žinėlės.

Hoboken, N. J. = Hobokene yra didelė dirbtuvė R. Newman & Co. „Fancy Leather Works“, kur dirba nemažai lietuvių. Neseniai šitos dirbtuvės darbininkai pradėjo kalbėti apie unijos reikalingumą ir, nors darbdaviai gązdino darbininkus, kad jie nesirašytų unijon, unija tuojaus pasiuntė komisiją pas darbdavius ir pareikalavo per ją sutrumpinimo darbo valandų ir algų pakėlimo. Darbdaviai, matydami darbininkų vienybę, nesipriešino ir jų reikalavimus išpildė.

Montello, Mass. = Montelloje prie Canton gat. bal. 8 d. vienas lietuvis su savo žmona parėjo iš krikštynų gerai iškaušę. Parėję užsimanė Adomą su Jieva atvaizdinti ir nusimetė visus drabužius pradėjo šokti. Kadangi jų užmirsta langų užlaidas užsitraukė, tai policistas, eidamas po šalį, pamatė juos besokant ir pasipiktinęs tuo šokių, pasiskukė sau pagelbininką, išlaužė trobon ir Adomą su Jieva nuvedė nuvaudon, kur abu užsimokėjo po \$25.00 užsmės.

Philadelphia, Pa. = Pietų pusės Philadelphia lietuvių antrą dieną Velykų supirgė atidarymą naujos tautinės svetainės prie Moyamensing Ave.

Divernon, Ill. = Bal. 14 d. čia bylinėjosi J. D. su savo moteria. Moteris skundė vyrą už sumušimą. Jos pusę gynė du advokatai, jo pusę vie-nas. Teismas rado jį kaltu ir priteisė jam užmokėti \$50 baudos ir teismo lėšas. Jis tuo nepasitenkino, apeliavo augštesniam teismui ir turėjo užsistatyti \$300 kau-cijos.

Milwaukee, Wis. = Darbai Milwaukee'je kiek pagerėjo. Bet tuo pačiu laiku pradėta kilti ir darbininkų striaikai. Dviejų dirbtuvių darbininkai jau išėjo į striaiką. Nuo 1 d. geg. žada išeiti daugiau.

Herrin, Ill. = Pastaruosius du metus šis miestelis neva buvęs negeriamas. Neseniai pilietiai nubalsavo padaryti jį geriamu, tačiau vietos slap-tųjų smuklių vėl bus atviros. Kurios jų pavojingesnės, sunku pasakyti.

Darbai vietinėse anglų kasyklose eina silpnai. Kitos kasyklos stovi uždarytos nuo bal. 1 d. ir paskalas eina, kad jos negreitai atsiderys.

Batavia, Ill.

= Pavasariui besiantinant pas mus pradėda atsirasti ir darbų daugiau, kurie paskutiniu laiku buvo labai sumažėję. Čia lietuvių nemažas būrelis, bet jiems išsiskirsčius ir partijas, jie negali daug ką nuveikti.

Rochester, N. Y.

= ISS. 7 kuopa po Velykų žada statyti scenoje istorinę tragediją „Živilė“. Aido choras, kuris per išitus metus beveik nieko neveikė, griebėsi mokintis dainų. Visi giedoriai mokinas su atsidėjimu.

Patterson, N. J.

= Visos dirbtuvės dirba pilną laiką; darbą gali gauti kas tik nori. Vienai šilkų dirbtuvei pažadėjus straikuoti, darbdaviai išpildė darbininkų reikalavimus; taippat visos kitos sumažino darbo valandas ir pakėlė mokeskį. Dabar darbininkai dirba po 9 valandas ir gauna daugiau, negu pirmaus gaudavo už 10 val.

Sunderland, Mass.

= Ukininkai labai skundžiasi, kad negali gauti užtenkamai darbininkų; kurie turėdavo po 30, 40 darbininkų, tie dabar negali daug gauti kaip 3, ar 5.

Cleveland, O.

= TMD. 20 kp. sumanymu spartesniam rinkimui aukų n. d. S., pasidaravus p. J. Plerpai, kovo 1 d. buvo sušauktas pirmas progresyviųjo to miesto draugijų įgaliotinių, TMD. 20 kp., SLA. 14 kp. ir V. Kudirkos D-jos, įgaliotinių nutarė pakviesti ir kitas draugijas. Antran įgaliotinių susirinkimam atėjo įgaliotiniai nuo 8 draugijų. Aukų rinkime nutarta laikytis kuodidžiausio bepartynumo: viena dalis eis L. S. F., kita L. G. Fondui.

Nashua, N. H.

= Nashuos darbininkų straiška neva užsibaigė, bet kaip dar bus nežinia. Didžiama straikininkų dar nedirba, nes jų vietą laiko užėmę straiklaučiai.

Fitchburg, Mass.

= Bal. 16 d. čia buvo parengtas tarptautinio protesto susirinkimas; protestas kelta prieš karę ir ginklavimą. Kėlė protestą lietuviai, suoniai ir anglai socialistai.

Ką Pasekoja p. Martus.

Tik-ką pargrįžo Amerikon p. A. M. Martus, pusėtinai amerikiečiams pažįstamas tėvynainis, kurį karė buvo užklupusi Lietuvoje ir kuriam teko daug pasidarbuoti laike karės lietuvių labui. Tarp kitko, jis vedė 7000 lietuvių pagbėlių nuo Vilniaus net už Smolenską.

Pas Martus dabar žada pavinėti po Amerikos kolonijas ir papasakoti amerikiečiams, ką savo akimis yra matęs. Žemiaus talpiname jo laiską, prisiųstą p. B. K. Balučiui.

Gerbiamasai Drauge! Iš Petrogrado aš išvažiavau 12 d. kovo šių metų. Pribūvęs Stockholman, maniau važiuoti Lietuvon, o iš ten sugrįžęs—Amerikon. Bet pasirodė dalykai kėblūs; reikėjo gauti specialią leidimą nuo vokiečių kariškos valdžios ir nuo vyriausiojo štabo. Tie turi surinkti apie mane visas žinias iš Lietuvos (nes mat aš ten esu buvęs) ir tik sužinoję viską, duoti man leidimą. Visa tai būtų užėmę ne mažiau 2-3 mėnesių laiko, o taip ilgai sėdėti Stockholme ir laukti aš negalėjau. Taigi tik parašiau laiskus Dr. Basanavičiui ir Vilniui ir p. Vidunui Tilžen, prašydamas jų, kad atsiųstų vieną žmogų prie manęs Amerikon. Aš manau pavazinėti po lietuvių kolonijas ir papasakoti, kas iš amerikiečių geriausios gali pargrįžti po karės ir apsigyventi Lietuvoje—kaip darbininkai, taip žmonės su mažu kapitalu, taip ir pramonininkai.

Budamas Lietuvoj, turėjau puikią progą patėmyti, ko truksta visoj Lietuvoj.

Elzbieta Vitkauskienė

ir Edmundas Vitkauskutis.

Lietuvoj yra, sulyginamai, užsiekčiai lietuvių su augstu mokslu. Bet dauguma iš jų, žiurint amerikiečių akimis, negali išsivadėti tų senobinių tradicijų ir visokių kancleriškų formalistikumų.

Ir tuomi visi jie lygiai serga—ar klerikalai, ar socialistai, ar pirmeiviai.

Ko Lietuvai labiausiai truksta—tai praktiškų žmonių neatsiras, tol ir Lietuvos gerbuvis nepakils, nes, kaip žinome, visur praktiškų žmonių visą šalies gyvenimo ratą suka.

Kovo 12 d. buvo Petrograde suvažiavimas, kurį sukvietė Centralinis Komitetas. Iš nutarimų verta pažymėti, kad reikia leisti kitą laikraštį, nes kunigai esą neuzganėdinti dabar p. Yčo leidžiamuoju „Lietuvių Balsu“.

Nutarta taipgi išdrožti geras pamokslas amerikiečiams, Amerikiečiais Lietuvos veikėjai pusėtinai neuzganėdinti. Sulyg jų nuomone, amerikiečiams lietuviams sto-pa kultūriškumo (turi jie tame didelę teisybę. R. e. d.).

Iš Centralinio Komiteto darbų ypačiai galima gero tikėti iš Lietuvos Atbudavimo sekcijos. Čia prie to darbo yra susitelkę inžinieriai ir dailės ir jų užduotim yra išdirbti pianus tinkamam Lietuvos namų atbudavimui po karę.

A. M. Martus.

Pas Martus dar paminė, kad ir Lietuvoj partijos tarp savęs politiką varinėja ir delei jos pešasi, kas, kaip teisingai jis pastebi, šiam svarbiame momente darbą trukdo.

SIRDINGAI AČIU DRAUGAMS.

Mirus mano mylimam vyru, a. a. Z. Vitkauskui, nežinojau, į kurią šalį kreiptis ir kas daryti, kad užduogis bent laidotuvių lėšas, nes buvau be pinigų. Bet geri jo draugai, kurie jį pažinojo, pasistengė kuogreičiausiai man pagelbėti ir pasirūpino velionio laidotuvenis.—a. a. Z. Vitkauskas tapo palaidotas kuopukliausiai.

Budamas ligonbuty

Viel laikraščiai siunčiami rankraštiniai turi būti pažymėti autoriaus pavardės ir adresu. Pasirašantieji pasidomėdami turi paduoti. Redakcijos atsiliepimai ir savo tikrąjį vardą.

Redakcija pasilieka sau teisę atsiųsti laisvus rankraščius trumpinti ir taisyti.

Netinkamus laikraščius rankraščius redakcija, pareiškiant, grąžina autorui atgal jo išloms.

Reikia vėla rašyti plunksna ir tik ant vienos popiero pusės, paliekant plačius tarpus tarp eilučių.

Apžvalga.

Blokas su socialistais. Apie bloką tarp socialistų ir tautininkų neseniai pradėjo kalbėti "Keleivis". Gandas plačiai paleista, užtikrinta, kad iš abiejų pusių esama tokių, kurie tokiams susivienijimui pritaria; nurodyta, kad p. Račkauskas net apsiėmęs patarpininkauti tarp tautininkų ir socialistų. P-as Račkauskas, teisybė, užsigrūvęs, pranešdamas, kad nieko apie tai nežina, savo keliu paskutiniame savo numeryje. "Tėvynė" plačiai apie tai vėnybė prabilo. Rašo p. Živatkauskas, rašo pati redakcija ir net paduoda dar "vieno žymaus musų laikraščio" abiejų fondų susijungimo išlygas.

P-as Živatkauskas, su paprastu sau iškalbimu ir nuoseklumu, išrodinėja, kad tokia vėnybė tarp tautininkų ir socialistų būtina reikalinga ir net logiška, nes, anot jo, "žodžių sakant: visi [tautininkai ir socialistai] vieną ir tą patį jaučia ir veikia." Jis karštai pataria "kaip greit galima" suėti į kruvą, t. y. sudėti abudu fondų į vieną... ir veikti išvieno, nes abi jų tas pats tikslas.

"Tėvynės" redakcija, matomai, taip pat tokiu blokui tarp socialistų ir tautininkų pritaria. Ji jiesko "bendro punkto", ant kurio sutiktų abudu fondai ir atranda, kad tuom "bendru punktu" yra šelpimas lietuvių, likusių tėvynėje po vokiečių.

Atradus bendrą punktą (teisybė pasakius, jo niekuomet nestoka), reik suįsieti "budus, kaip prie tos vėnybės prijus.

"Vien. Lietuvinių" vėnybės klausimui pritaria, nes "mes, kaip ir visuomet, stovime už vėnybę." Anot "Vien. Liet.", viskas galima padaryti, tik tai reikia daugiau norėti gero Lietuvai, negu savai sriovei, negu savai partijai.

Toliau "Tėvynė" paduoda net tulo misteriską, bet anot "Tėvynės" vieno žinomo musų laikraščio (Rimkos?) išlygas, kuriomis tautininkų fondas galėtų susivienyti su socialistų fondu. Tos išlygos štai kokios:

1.—Abiejų srovių bendrame komitete turi būti po lygų skaičių narių;

2.—Iš tautininkų pusės turėtų būti ištinkamas, iš socialistų pusės—pirmininkas, arba musų pusės pirmininkas, o jų pusės ištinkamas;

3.—Socialistai per savo spaudą turėtų pradžiai pagerbti idėją Lietuvos Autonomijos; kitaip veltas būtų musų darbas; jei būtų jų niekinama, tai, ką mes gerbiame, arba jei mes niekiname, tai, ką jie gerbia, būtina turėtų priėmti prie suturtės;

4.—Pinigai-aukos turi būti kuoveliuotai siunčiami Lietuvai, labiausiai į vokiečių užimtą Lietuvą, nes ten aukų labiausiai reikia;

5.—Aukos Lietuvon turėtų būti siunčiamos ne sūlgę ten esančių srovių, ar partijų, bet sūlgę reikalo, sūlgę didumo veikimo. Žinoma, negalima būtų siųsti aukas tiems, kurie aiškiai atsisako šelpiti "ne-katalikus".

Idomu tiktai, kodėl visas tas tarbas apsupama tokios giliai diplomatiškos paslaptyje skraiste. "Iksai" duoda sumanymus, "Grekai" išdirbinėja išlygas, kitos "nežinomos kiekybės" veda derybas ir viskas pridengta tokia didele misterija.

Ir ką čia su šilkinėmis pirštinėmis čiupinėti! Dalykas aiškus kaip diena. Tautininkai iš principo cis blokai su bile viena, ar su visomis sriovėmis, svarbių tautiškų reikalų atlikimui.

Bet aiški taipgi ir išlyga: ar tai būtų socialistai, ar tai būtų klerikalai—jie turi atsisakyti nuo savo partynių tikslų.

Tautininkai jau ėjo sykį vėnybės su socialistais—ir "apdegę nauja" Brooklynio seime, kur socialistai apreiškė rupinimąsi ne tiek tautos reikalais; kiek reikalais savo partijos. Tas netrukus privertė tautininkus atsiskirti ir aiškiai pakelti tautystės vėliavą.

Ar socialistai po Brooklynio seimo bent kiek atsimaigė? Laikymas surinktų aukų Bostone pas

savo kasierių ir nesuimtinas jų Lietuvon iki šiolei pusėtinai aiškiai parodo, kad partijinis socialistų prisirišimas vis dar ir iki šiam laikui ima viršyti ant tikrai tautinio, lietuviško jausmo.

Šio susivienimo sumanytojai aiškiai pasisakė, kad svarbiausioju motyvu tokiai vėnybei turėtų būti "laužymas ragų klerikalams." Pobūdžiai, kaip matome, visai pašaliniai ir siaurai partyniai. Todėl iš tokios vėnybės, jeigu ji ir įvyktų, nieko lemto negalėtų išeiti.

Tautininkai nesivienys nei su klerikalais, idant "socialistams nosis nušluostyt", nei su socialistais, idant "klerikalams ragus laužyti," bet jie, kaip jau minėta, vienyti tikrojo tautiškojo darbo atlikimui. Todėl ir dabar, bekalbant apie tą menamąją vėnybę su tautininkais, socialistai turėtų savo partynius apititus ir politikavimą palikti už durų, pirm negu jie įeis į derybų rumus.

Ar jie gali tai padaryti? Mums rodos, kodėl ne? Ar jie tai padarys dabar? Praeities pamokinti, visą jų "istoriją" atsiminę, mes drūčiai apie tai ašvojame.

Tautystė jiems ir dabar, anot "Laisvės", smilga, patriotizmas (tėvynės meilė) jie ir dabar iško-neveikia ("Keleivis", "Naujie-nos"). Koki-gi kiti stipresni ryšiai pasilieka tuo susivienijimo sudarymui?

Kaip reikėtų šelpiti lietuvių? Vienas iš žymiausių lyderių tarp lietuviškųjų socialistų, p. Kapsukas, štai kokius patarimus duoda per "Rankpelnį" musiekiams Amerikos socialistams sulgy aukų su-naudojimo. Jis reikalauja:

1. Kad visos aukos eitų darbininkų ir pakliuvusių į darbininkų eiles susiėlpimo reikalams;

2. Kad ne kokie buržuazijos komitetai juos šelpyt, filantropija (labdarybė) užsilintų ir tuo būdu savo klesos intaką stiprintų darbininkų eilėse, o būtų pavesta pačių reikalaujančių pašalpos susiėlpimo draugijoms;

3. Kad tos darbininkų draugijos būtų tarptautinės draugijos, nes tuomet jos lengviausia galėtų apsiginti nuo tautinės buržuazijos intakos ir rupintis tikrai darbininkų klesos susiėlpimo reikalais.

Nekurie laikraščiai užmetinėja, buk Lietuvų Draugija ir Lietuvų Centralinis Komitetas "sijoja per rėtį" tuos, kuriems pašalpa suteikiama. Bet viršminėtas reikalavimas ne tik "išsijoja," bet ir "išlukstena." Nedarbininkas gali ir badu pastipti—negaus pagalbos, nes visos aukos turi eiti tik "darbininkų" suėlpimui. Pats p. Kapsukas to suėlpimo negalėtų gauti, nes jis nėra joks "darbininkas."

Laimikas, kad panašiuose atsitikimuose galima susiėpti ir "pakliuvusius į darbininkų eiles." Komitetai, žinoma, turi būti "tarptautiški,"—vadinasi, iš lietuvių, žydų, lenkų, baltgudžių, vokiečių etc.—kad, Dieve saugok, patys lietuviai neapsipenėtų ir sau "buržuazijos" neišgaugintų.

Argi galimas daiktas, kad tautininkai su panašiais planais kada nors turėtų sutikti?

"Nėra kur siųsti." Amerikos Lietuvis, išgirdęs apie tai, kad Lietuvų Šelpimo Fondas pagaliau išsiuntė 1,000 rublių "Glo-bos" draugijai rašo:

Tiktai reikia stebėtis, kaip L.S.F. surinkęs tukstančius nu-kentėjusius nuo karės, laiko Amerikos bankose, o tik trupinėliais (kaip šį kartą keletą šimtų dolerių) siūnėja paskirtam tikslui. Labai nenuošėklus yra pasielgtinai, kad nės kam ir kur siųsti. Jis yra kam pa-siūsti šias mažas sumas, kurioms L.S.F. taip didžiujasi, tais pačiais keliais galima būtų pa-siūsti ir daugiau aukų.

Lietuvių Šelpimo Fondas "ne-turėjo kam ir kur" siųsti aukų, kuomet Lietuva buvo dar "po ruskiu," neturi kur ir kam siųsti dabar, kuomet Lietuva yra "po vokiečiu." Išvada: kada pagaliau L.S.F. turės "kur ir kam" pasiūsti aukas—gal kuomet Lietuva visai pražys? Kodėl nebuvo tokios "bėdos" su "revoliucijos aukų" siuntimu?

Lietuviai gausiai aukoja lenkams. Mums prisigsta numeris Chicago dieceizijos organo "The New World," kuriame pažymėta, kiek aukų surinkta Chicago dieceizijos bažnyčiose Lenkijos nau-dai. Iš viso surinkta \$50,000.

Tame skaitliuje daugias tuk-stančių dolerių yra suaukauti lietuvių bažnyčiose. Nekurios pa-

tapijos, kaip Aušros Vartų bei sv. Jurgio suaukavo daugias negu po \$200,00.

Mes nieko negalime turėti prieš tai, kad lietuviai aukuoja nukentėjusius nuo karės lenkų naudai. Jų toks pat padėjimas, kaip ir nukentėjusius nuo karės lietuvių.

Bet visgi žingeidu mums būtų žinoti, kiek lenkai kadanors sudėję aukų savo "brolių lietuvių" pagalbėjimui.

Antras dalykas taipgi akyvas. Lenkijos naudai aukos prisakyta rinkti bažnytinės vyriausybės, ir todėl jas rinkta bažnyčiose. Lietuviai gali rinkti bažnyčioje aukas lenkams, bet lietuviai negali savo loconose lietuvių bažnyčiose rinkti aukų lietuviams: lietuviams rinkti aukas jie gali tik svetainėse—taip bent nekuriuose parapijose paaiškinta.

Lietuviai dabar turėtų pasirupinti, idant būtų paskirta ir "Lietuvių Diena" Chicago dieceizijos bažnyčiose.

Darbininkų "rojus." Įsivyravę dabartiniu laiku ginciai tarp laikraščių dažnai verčia ir mus, noromis-nenoromis, tuose ginciuose dalyvauti. Nesmagus tai darbas, bet ką padarysi: kuomet, anot patarėlių, visos ozkos pradeda tau ant pečių lipiti, tai galų-gale truksta kantrybės, esi priverstas ne tik pasipurtyti, bet kitą kart net ir pasibarti.

Šiuom sykiu paliksimė barnius nuosaliai ir supažindinsime skaitytojus su truputiuku humoristiko, dėl kurio ir barnių negali būti.

Kur yra darbininkų "rojus?" Iš to, ką "Kova" rašo (o ji, būdama "darbininkų" organu, turi žinoti apie tai), galime spręsti, kad jis yra—Meksikoje.

Štai ką apie tai ji rašo:

Jeigu gi įvyktų karas tarp Meksikos ir Amerikos, tai būtų smugis ne tikta Meksikos demokratiniam darbininkų judėjimui, bet taipgi ir kitų kraštų darbininkų žengimui prie politikinės ir ekonominės laisvės. Nes prie dabartinės valdžios Meksika yra demokratiškiausia šalis pasaulyje. Meksikos valdžia daro daugiau darbininkų klesos labui, negu kokios kitos valstybės valdžia ant žemės kamolio. Nauda darbininkų ir mažžemių dabartinė valdžia palma savo rankose didžiulius žemės plotus iš kloštorų, bažnyčių ir dvarų ir dalina žemę norintiems ją apdirbti beturėčiams ir mažurams. Valdžia daugelį vietų paėmė įvairias išdirbystes ir paplginose jose išdirbamus darbininkams daktus. Darbininkų unijos prie dabartinės valdžios įėjo daugiau teisų, negu kokios kitos šalies unijos, ir tt., ir tt.

Yes, sir! Upės pietų tekėjo, medus per usus varvėjo ir taip toliau, ir taip toliau... Jeigu netikėt, galit patys nuvažiuoti ir persitikrint.

Tikrai "pamelavo." "Naujie-nos" savo skaitytojams pranešė:

"Jisai (Balutis) perėję suba-tą su "dėde" šernu atėjo pas L. S. P. prezidentą, K. Gugi, ir stengėsi prikalbinti jį, kad minėtasis fondas būtų dalė-gu į Stockholma savo atstovą. Kada K. Gugi pastebėjo, jogei i konferencija kviečiama tiktai priitariančios Yeo politikai žmonės, tai p. Balutis atsakė, kad reikals esąs taip svarbus, jogei amerikiečiai neprivalo to paistyti; girdi, štai ir Dr. Šliupas važiuojas i konferenciją, nors nėsąs kvietas; p. Balutis gavęs žinią, kad Šliupas tikrai važiuojas, o kad savo argumentus padarius dar stipresniais, p. Balutis taip-pat pranešė, kad jisai apturėjęs ir laisšką iš Jenuaičio, ir kad iš to laiško, esą, matyt, kaip reikalingos aukos Lietuvai.

"Dabar gi pasirodė, kad "zi-nia" apie Šliupo važiuojimą buvo melas. P-as Balutis pavartojo tą "žinią", kad suklaidinus L.S.F. prezidentą ir įbrukus jam savo "skymą".

P-as Balutis nesakė p-tui Gu-gui, kad "gavęs žinią, kad Šliupas tikrai važiuojas". Jisai pa-sakė p-tui Gugiui, kad nuo tautininkų yra išrinktas p. Karuza ir Dr. Šliupas; kad Karuza važiuos ir kad Dr. Šliupas taip pat bene važiuos.—Taip buvo p-tui Baluciui iš rytinių valstijų tuomet pranešta. Dras Šliupas iš tikro savo krivulę pritarė siuntimui delegato, bet pats atsisakė delei priežastų, kurias jis pats išdėstė: delei stoks laiko ir trukumo pinigų "Autonomijos" fonde.

Taigi, ištikro, kas nors "prie-melavo"—tik ne p. Balutis.

AUKAUKITE LIETUVOS GELBĖJIMO IR AUTONOMIJOS FONDUI.

Rusų Armija Francuzijoje.

Nepaprastų atsitikimų liudininkais prisieina mums būti laike šios didžios karės. Balandžio 20 d. rusai išsodino didelę armiją Francuzijoje, Marseilles. Šita armija, kurios tikrojo skaitlingumo nepaduodama, atėjo pagalbon francuzams, kovojantiems ties Verdunu.

Tuom pačiu laiku vokiečiai paplėpė sutraukti i francuzų frontą visas savo atliekamas jiegas iš Serbijos ir rusų fronto. Tokias žinias atnešė telegramai pereinot savaitės pabaigoj. Iš tokio dalykų stovio sprendžiama, kad ir talkininkai ir teutonai, matomai, pasiryzo "pastatyti viską ant kortos" ir arba laimėti, arba pralaimėti visą karę milžiniškame mušyje, kuris dabar siaučia ties Verdunu.

Francuzai didžiai nustebinti.

Išsodinimas rusų kariūnės atsitikimas ne tik xisam pasauliui, bet ir patiems Francuzijos gyventojams. Tikta pat augščiausi Francuzijos ir Rusijos valdininkai šita paslaptį žinojo. Menama, kad net patys rusų kareiviai nežinojo apie savo kelionės tikslą, pakol neįsėdė i laivus.

Kiek tos rusų kariūnės atvyko i Marseilles—tikrai nežinoma, nes cenzorai nepraleidžia apie tai žinių. Vienok žinoma, kad atvykusi rusų jiega yra didelė ir kad reikėjo viso laivyno transportų, kad šita kariūnė pervežus iš Rusijos i Francuziją.

Trukšmingas priėmimas.

Kuomet vežantieji rusų kariūnė laivai pasirodė ties Marseilles uostu, visas miestas išsipykė pasveikinti ir priimti naujus draugus, atvykstančius kovoti už Francuzijos liusybę ir visų talkininkų pergale. Nuo Francuzijos valdžios oficialiskai svečius pasveikinti atvyko pasiuntiniai nuo vyriausio francuziškų armijų vado gen. Joffre ir nuo Francuzijos prezidento Poincare.

Ketverge, 3 val. po piet, didelis laivų būrys priplaukė prie kranto. Francuzų kariūnė su Šeštu Hu-sarų pulku ir su 115-tu teritorialių pėstininkų pulku priėmė, išsitiesė išilgai uostą, idant priėmus atplaukusius svečius.

Kuomet pirmas transportinis laivas La Touche Treville priplaukė prie kranto, francuzų juveivų orkestras pasveikino juos, grodamas rusų tautiškaį hymną. Rusų oficerai ir kareiviai tuom tarpu sustoję linijomis ant transportų ir rusų orkestras atsakė i francuzų pasveikinimą, išrėždamas francuzų tautiškaį hymną "Marseillietę".

Prie teltelio, kuriom turėjo išlip-ti rusai nuo laivų, stovėjo francuzų generalio štabo oficerai ir augš-ti civiliški valdininkai, atvykusie perduoti svečiams francuzų valdžios pasveikinimą. Du "garbės pulkai" ir juveivų orkestras saliu-tavo rusų kariūnės vadą, gen. Lučevskij (?), kuomet tas su savo štabo oficeriais nužengė nuo laivo ant kranto.

Minios žmonių, kurios laikyta atokiai nuo kranto, trukšmingai pradėjo šaukti, kuomet pamatyta pirmus tamsius rusiškų kariūnių uniformus ir auksu blizgančius oficerų epoletus; bet kuomet rusų kariūnė čia pat ant kranto pradėjo taisyti į ilgus eiles, minių entuziazmas pakilo iki augščiausio laipsnio. Žmonės, nei vieno žodžio nemokėdami rusiškai, giedoję rusų tautiškaį hymną su tokiu pat karštumu, kaip kad valandėlę atgal jie giedoję savo "Marseillietę".

Niekuomet dar Marseilles miestas nebuvo taip sujungintas, kaip šiuom sykiu, pamatęs kareivius savo draugus, tolimos Rusijos. Net ir pernai, kuomet tame pačiame mieste sveikinta anglių kariūnė iš Indijos, nebuvo tokio truksmo ir tokio entuziazmo.

Rusai—rinktini vyrai.

Kuomet kariški cenzoriai paleido žinią apie rusų kariūnės atvykimą, telegrafas akies mirksnyje išsinešio ją po visą Francuziją, kur, sakoma, pakilo toks didelis upas, kokio nebuvo nuo laikų vokiečių sumušimo ties upe Marne.

Tuom tarpu rusų kariūnė, susieilavus ir susitvarkius, perėjo maršu per miestą Marseilles ir nuvyko i didelį lagerį, kuris jau išanksto buvo jiems parengtas už miesto.

Francuzų oficerai su nusiste-bėjimu žiūrėjo i milžiniško ugio rusiškų kareivius—parinktus tarp geriausių rusiškų kareivių, šauniai apdrėdytus, puikiai apginkluotus ir gerai išdisciplinuotus. Rusija pasiuntė Francuzijai savo parinkti-iausius vyrus. Francuzų oficerai, i juos žiūrėdami, lingavo galvomis ir vienas kitam sakė:

"Jeigu šitie vyrukai yra abel-nas pavyzdys rusų kariūnės, tai Varšava netrukus bus vėl jų rankose."

Nors retai kas iš rusų kareivių moka francuziškai, tačiau pasirodė, kad jie moka "pasizmonėti." Kareiviai, paliesti miestam, greitai su francuzų kareiviais susidraugavo.

Viena iš smagiausių rusams nau-jienų buvo, kuomet tik-ką išsė-dus jiems iš laivų, jiems pranešta, kad rusai paėmė Trebizondą rytuose.

Francuzai čia įtaisė rusų kareiviams pirmą rusišką laikraštį Francuzijoje; įrengta jiems taip pat ir cerkvė.

Generola Joffre sveikina.

Vyriausis talkininkų armijų va-das gen. Joffre išleido oficialią pasveikinimą atvykusiai rusų kariūnėi. Pasveikinimas yra išleistas "Dienos prasikyme," kuris išleidi-dziamas kasdien visoms armijoms. Savo pranešime gen. Joffre šiaip sako:

"Musų ištikima talkininkė, Rusija, kurios armijos jau taip narsiai kovoja su Vokietija, Austrija ir Turkija, panorėjo duoti Francuzijai dar didesnę užtikrinimą savo prietelystės,—dar didesnę prirodymą savo pasisventimo abelnamjam reika-lui.

"Rusų kareiviai, parinkti iš tarpo narsiausių ir vadovaujami garsiausių oficerų, atvyko pas mus kovoti drauge su mus-mis musų eilese.

"Jūs primisite juos kaip po bro-lius. Jūs parodysite jiems tą karštą užuojautą, kurią jus jaučiate prie jų vyrų, kurie apleid-davo savo tėvynę, idant atvykti i kovoti šale mūsų.

"Francuzų armijos vardu au-sveikinu Rusijos oficerus, pa-aficiurus ir kareivius, kurie iš-sėdo Francuzijoje. Aš lenkiu galvą prieš rusų vėliavas, ant kurių netrukus bus užrašyti gar-bingi vardai musų pergalių."

Kaip rusai atkeliauvo.

Viskas buvo ir iki šiolei dar yra laikoma tokioj paslapyty, kad tikrai nei nežinia, iš kur i kokiu ke-liu atvyko rusų kariūnė i Mar-seilles. Nekurie manė, kad bene šita kariūnė tapo susodinta i laivus Vladivostoke, Siberijoje, ir iš čia aplink Aziją ir per Suezą kanalą atplaukė i pietinę Francu-ziją. Šitoksai vienok manymas yra mažai tikėtinas, nes kelionė iš Rusijos per Siberiją ir aplink Aziją yra pertolima.

Nėra beveik abejonės, kad ši kariūnė atplaukė iš šiaurinių Rusijos pakračių—iš Archangel-gelskas, bet jis yra arti šiltos jūrų sriovės, kuri teka išilgai Norvegi-jos krašto ir todėl Ekaterina uos-tas neužala per visą žiemą.

Nuo pat karės pradžios rusai su drįgvu greitumu iš abiejų galų tiesė dvieli geležinkelį nuo Petro-grado i Ekateriną, idant turėti ne-uzsalantį uostą. Pereitais metais buvo likusi jau sulyginimai nedi-delė to geležinkelio spraga ir, ra-site, rusai jau spėjo jį užbaigti.

Rusų kariūnė, kaip galima spręsti iš vardo vieno paminto transporto, vežė iš Rusijos i Fran-cuziją francuziškį transportai. Jie turėjo padaryti didelį lauką i šiaurios, o paskui plaukti loi Atlanti-ku, kad nepataikius ant vokiškų submarinų, veikiaučių Anglijos pakrantė.

Atsiuntimas rusų kariūnės Francuzijon parodo, kad francu-zams pradeda, matomai, pritrukti vyrų. Rusija turi jų užtektinai, tik negali visų ant sykio tinkamai apginkluoti.

Ką Vokiečiai Rašo Apie Lietuvius?

Berlino laikraščio "Daheim" 82 karės numerij tilpo straip-snis parašytas Kuno Walten-math po antgalviu: Lietuviai. Au-torius apie lietuvius taip rašo:

"Kada 20 metuose pereito veikėjas grafas Stadion atkreipė atidą i rusinus, juokėsi ir pašiepė, jog grafas Stadion juos iš-rado, o jų visai nebuvo. Taip giliai buvo šita tauta praieitį paskendus.

Visai panašiai ir su lietuviais atsiejo. Ir jie beveik išnyko iš atminties vakarų.

Vokiečių visuomenei plotai lietuvių apgyventi buvo lenkų kraštais. Mat pirmiaji jie prigulėjo Lenkijai. Bet Vilniuje, vi-dury lietuviškų kraštų žiauriam lenkų persekiojotų, kruvinam atsiminimui pastatė paminklą Muravjevui.

Artimi lietuvii kaimynai Ru-sioj, rusai ir lenkai, nematė nau-dos pataisyti musų žinias apie lietuvių tautą. Priešingai, jie baimingai stengėsi palaikyti nuo-monę, kad ta tauta priguli prie slavų. Ištikro vienok lietuviška kalba yra visai savitovi, su sla-viškomis mažai susigiminiavusi, vien tiek, kiek jos su indo-ger-maniskomis. Ir iš mirusių kal-bų ji arčiausiai stovėjo prie tra-kų ir frygų kalbos. Ir savo iš-vaizda lietuviai skiriasi nuo len-kių ir rusų. Rusai daugumoj yra trumpagalviai, platoki, turi daug mongoliško kraujo, taipgi kuniskai susigiminiavę su užsi-likusiais Japonijoje ainiais. Taip-mano antropologai; jie nurodo ir ant tirstų rusų apželių.

Akių ir plaukų spalva labai įvairuoja: imant apskritai, šiau-riuose gyvenanti rusai yra blon-dinai, pietuose gi gyvenanti yra daugiaus tamsūs, nors ir tarp mažrusių pasitaiko blondinai.

Lenkai, gyvenanti Kongresinėje Lenkijoje, yra taipgi trumpagal-viai, bet mongoliško kraujo prie-maia yra menkesnė negu pra-rusūs, o ainių priemašos nėra. Tas pats yra ir pas Galicijos len-kus, ypač pas krakoviečius. Lie-tuviai vienok yra visai kitokio tipo. Rusai ir lenkai gyvenanti

arčiausiai lietuvių, baltgudžiai Gardino, Minsko, Smolensko, taipgi Lenkijoje buvusioj Suval-kų gubernijoje yra labai panašūs i lietuvius. Tas pačias vienok nuo-to, kad šitie baltgudžiai yra su-slavinai lietuvių. Tą tikrai gali-ma sakyti apie baltgudžių gi-minę Krivičius, ką rodo net jų vardo panašumas i vardą vy-riausio lietuvių kunigo Krive-ry Krivaitis. Menama, kad lenkų ir rusų išnaikinta jetvingų, tauta gyvenusi prie viršutinio Nemu-no ir Bugo, buvo lietuviškos kil-mės; su ja ir vokiškas kryzio-kų ordenas nuolatinės karės ve-sko. Tą patvirtina ir žinios, kad Archangelso uostas tapo uždary-tas privatiškiems susisėsimams ir pavestas vien karės reikalams. Bet Archangelso uostas iki pat paskutinių laikų buvo dar užšalęs, laivai, delei ledų, negalėjo pereiti per Ledines jures. Todėl nekuri-mano, kad laivai išplaukė iš naujo rusų uosto šiaurios—Ekaterinos uosto.

Šisai uostas yra prie šiaurės Le-dyno jūrų. Nors jis yra daug toliau i šiaurins negu Archan-gelskas, bet jis yra arti šiltos jūrų sriovės, kuri teka išilgai Norvegi-jos krašto ir todėl Ekaterina uos-tas neužala per visą žiemą.

Siųsai uostas yra prie šiaurės Le-dyno jūrų. Nors jis yra daug toliau i šiaurins negu Archan-gelskas, bet jis yra arti šiltos jūrų sriovės, kuri teka išilgai Norvegi-jos krašto ir todėl Ekaterina uos-tas neužala per visą žiemą.

Nuo pat karės pradžios rusai su drįgvu greitumu iš abiejų galų tiesė dvieli geležinkelį nuo Petro-grado i Ekateriną, idant turėti ne-uzsalantį uostą. Pereitais metais buvo likusi jau sulyginimai nedi-delė to geležinkelio spraga ir, ra-site, rusai jau spėjo jį užbaigti.

Rusų kariūnė, kaip galima spręsti iš vardo vieno paminto transporto, vežė iš Rusijos i Fran-cuziją francuziškį transportai. Jie turėjo padaryti didelį lauką i šiaurios, o paskui plaukti loi Atlanti-ku, kad nepataikius ant vokiškų submarinų, veikiaučių Anglijos pakrantė.

Atsiuntimas rusų kariūnės Francuzijon parodo, kad francu-zams pradeda, matomai, pritrukti vyrų. Rusija turi jų užtektinai, tik negali visų ant sykio tinkamai apginkluoti.

Sulyg tyrinėjimų Dorpato uni-versiteto profesorius Berner-sohno, lietuvių yra vidutinio ugio, turi tvirtą ir proporciona-lišką kūno sudėjimą. Nutukę, stori labai retai pasitaiko. Vei-dai balti, pas jaunas merginas dažnai stebėtinai tyri. Plaukai tiesūs ir tik retai lengvai susi-garbinavę, beveik visuomet švie-sūs, arba šatinai, retai tamsūs, o dar rečiau juodi. Vidutinio di-dumo akys, dažniausiai mėlynos. Galvos paprastai vidutiniškai trumpos, kiaušas dažniausiai vi-dutinis. Dąznai pasitaiko ir vo-kiškos ilgos galvos. Veidas pa-ilgai apvalus, niekur nėra išpus-tų veidų kaukų, kaip tai buvo pa-rusūs. Kakta vidutiniškai aug-šta, o tiesi nosis primena seno-vės greikų formą. Dažnai pasi-taiko veidai primenantį klasikas greikiškas formas, todėl tili ty-rinėtojai buvo suklaidinti ir ma-nė, kad lietuviai stovi artimoj giminytėj su senovės grekais.

Prie tokio manymo prisidėjo ir panašumas kalbos skambėjimų. Vienas ištikimas tėmytojas šit-os tautos kartą parašė: "Jų kal-ba, dėl savo pilnų formų

abiejose pusėse upės Passarga ir toliau iki įjūnimo Walsch ir Drewenz pakrantės prie Alle iki Guttstadt užsiliko gana tirštai prusai gyventojai. Daugelį ištikimų vienos kilmės ponai apdovanojo žemės šmotelais. Prūsų bajorai tiesose tapo sulęginti su vokiečiais prie žemės valdymo. Tirstai prūsų apgyventos buvo net po vokiečių užkariavimo, apilinkė Melsack ir kaip daug prisidėjo lietuviškai-prūsiskam elementui prie Rytprūsų kilmės, tą geriausiai parodo tas, kad 1410 metų 220,000 prūsų, drauge 350,000 vokiečių gyveno Rytprūsijoje. Per tykų germanizaciją tie prūsai iki pabaigai 17 amžiaus perėjo į vokiečių tautą.

Dabartiniai lietuviai daugiau yra darbiniai ir tykų žemdirbiai ir girių darbininkai. Kaip kaimiečiai gyvena mažose šiaurės dengtuose namuose, kurie labai panašūs į Skandinavijos kaimiečių namus ir taip kaip ir tie turi prieangę prie namų durų. Nuo tūlo laiko vienok griebiasi Lietuvos kosmopolitinių francūziški namai. Kad seniau lietuviai buvo karingi, to dabar nematyti.

Kas tuos draugiškus, ramius žmones mato, negali tikėti, kad jų būčiai tvėrė branduolį, kuris suteikė lenkijai galybę ir įtekę. Lenkai tai gerai žino ir jų politiški raštininkai laiko visai suprantamam, kad lietuvių apgyventi kraštai vėl tvers dalį naujos sutvistos lenkų viešpatystės. Bet prieš tai kreipiasi vėl lietuvių inteligentija, kuri sapnuoja gražų sapną apie savistoviją lietuvių viešpatystę. Bet vieno galima laukti, butent, kad teisingi lietuvių reikalavimai laisvės auklėti ir palaikyti savo kalbą bus užganėdinti. Vokietijai tas reikšas sutvėrimą naujo tvirto buferio prieš Rusiją.

Kibirkštys.

Meditacija po Velykų: Tai man čia buta vyrų—klausiniai mušė!... Ana musų bernai taip nusivėlykavo, kad—saldovais sumušė sau snukius... Tai bent buvo Velykos!...

×=×

O kad tu surugtum! Ir socialista susigriebė už "blokinės komedijos" ir vadiną ją jau ne komedija, bet "opera".

×=×

Nesirupink, brolau, jeigu nematei krokodilo verkiandio. Beveik toks pats cudas pasidaro, kuomet aukų kvapas "Laisvei" nosį užduka: tuomet ji net štai kaip moka "patriotiškai" susukt: "Šalin juodaskverniai klerikalai, musų tautos naikintojai" (Pastebėk: "tautos").

×=×

Tautiškojo Susivienijimo urėdinkus taip įbaugino, kad jie su tik duoti įgaliojimą klerikalams su maža išlyga, o tautininkai Karužai atsisakė duoti įgaliojimą ir be išlygų. "Bepartyviskumas".

×=×

Dr. Štiupas su Bagočium nuo vienos estrados kalbėjo. Kas žin, ar ir pasisveikino? Garbėsiais laikais labai pigi.

×=×

Jeigu burna būtų armota, o liežuvis būtų durtuvas, tai, sprendžiant iš p. Maliausko ir Dr. Rutkausko čekinių prakalbų, jie būtų galėję senai visus Verduno fortus sugriauti.

×=×

LSS. Administratorius nusiskundžia, kad kol "Naujienu" nebuvo, tai Chicagoje buvo 500 socialistų narių, o dabar, pačiam "lietuviškam Marksui" besidarbuojant, liko, girdi, tik apie 150. Ar ne dyvai?

Visai ne! Už tai "Naujienuose" humbugiški daktarų apgarsinimai auga, kaip grybai po lietaus. Neuzilgo jų (apgarsinimų) bus daugiau negu socialistų.

Jurgis Spurgis.

VELYKŲ VELIJIMAS.

Gaspadinė tarnaitė: Veliu tu Onute, kad butum sveika ir laiminga.

Onute: O aš poniai veliju, kad mudvi daugiau nesibartum.

LIETUVIAI PABĖGELIAI RUSIJOJE.

(Tąs iš pereinio numerio).

"Ką,—nenorima?... Nenorima! Tai jus matėt... Nagi pažiūrėkit pas mane yra "rozkladka." Rozkladkoj, tiesa, aiškiai nurodoma, kiek žmonių ir į kokius pavietus siunčiama. Žmonių vienok nenorima ir tiek. Iš "buvaunesnių" vieno-kito net draudžiama. Na, čia jau buvo paviečiama ir žmones tam tikru būdu, beveik hipnotizmu, nes asmuo liekas asmenimi,—laisvas. Truputį už rankovės paimama, truputį kumštelėjama, truputį rankovę atplėšiama... truputį "kuparelis" ant briko uždedamas...

Labiausia pagrasinimas—maisto ir gulio nebūs. Vaziuodavo.

Nuplyšę, nuvarge, kunigo nematė,—nors mirk be paskutinosios, su savo šeimyna persiskyrę. Kiekvienas sau po margo svietelio nežinomas šalis.

Paliktieji gi tuose "restoranuose" ir kinose laiko turėjo ik valiai. Daugiausia tai buvo moterys. Merginos išdavo darbo įsėjoti. Be kalbos—sunku. O tokių daugiausia. Bet nereikėdavo ir vaikų. Pas juos pačius atėdavo darbdaviai. Ir vilgis, ir alga, ir visokie patogumai, ir vaikščiokis krakmuose ir šokia ir tokia... Na, ar negerai? Tik kaž kodėl šie ponai vėliau buvo policijos gaudomi...

Motinos rymodavo ant pokų, siūlėdavo nagines. Arba nupirkdavo arbužą, raugytą agurką, ar kitą koją skanę "širdžių atgavus," dalydavo vaikams. Vienok nedirbdavo.

Vaiškai, tai tie ik valiai turėjo laiko. Po gatvės bastė, rusiškai mokinos. Vieną-kitą kartą rusiui pirklui padalinus "nabagams" po kapeikėlę, vėliau patys specializavosi elgėdauti. Laibais balseiais šaukdami, už žvirblį kaimenę, apstodavo pračiv: "Barin dai kopeikų, ja bieženiek!*" Na, toki, žinoma, irgi "nedirbo."

Šitokiose aplinkybėse pradėjo veikti tautinės organizacijos, tarpe jų ir lietuvių. Nepasilikę užpakalyje, o gal dar kai kame ir pralenkę kitus.

Vyriaus lietuvių draugija Rusijoje pabėgėliams ir kitiems karo nukentėjusiems šelpi yra Petrograde ir vadinasi: "Lietuvių Draugijos Centralinis Komitetas nukentėjusiems dėl karo šelpi."**)

Šita Draugija viso darbo atlikimui priskaito šimtus darbininkų inteligentų. Draugijos presidiumą sudaro šie žmonės: pirmininkas—Dumos atst. Martynas Yčas; sekretorius—bar. Stasys Silingas; idininkas—buv. Dumos atst., Juozas Kubilius; pirm. draugas,—buv. Dum. atst., Petras Leonas, (gyvena Maskvoje); presidiumo nariai—inž. Narusevičius (gyvena Maskvoje); kn. kan. Olšauskis ir adv. K. Tumėnas, abu begyvena Voroneže.

Svarbesniems reikalams aptarti visų šių narių susivajitama kruvon Petrogradan.

Draugijos visų reikalų vedėju yra kun. Juozas Tumas.

Draugijos skyriams ir įgaliotiniams darbą tiksliai nustatyti ir tą darbą pertikrinti Draugija turi tris, nuolat kelyje, revizorius, butent—adv. Slezevičius, adv. Valiukas ir Turas.

Atsikrausčius Petrogradan, iškarto kilo klausimas, kas bus daryti, iš kur lėšų imti. O darbo galo nesimato...

Bet energijos žmonių buvo daugkas padaryta, kad tas klūtis pergalėjus ir prašalinus.

Kiek iš viso yra lietuvių pabėgėlių Rusijoje?

Visai tiksliai atsakyti šiuo tarpu ir tai yra gan sunku. Vienok iš turimų visų žinių lietuvių pabėgėlių bendras skaičius galima nustatyti 200,000 ypatų. Apart to, yra daug lietuvių išėvį, dirbusių Rygos, Mintaujos, Revelio dirbtuvėse, o dabar kart su dirbtuvėmis išsikėlusius Rusijon. Jie kuosirdingiausia bendrauja su "tikrais" pabėgėliais ir įneša jų įliudusį gyvenimą kiek įvairnesio tempo ir smagumo.

Lietuvių Draugijos Centralinio Komiteto turima 48 skyrius ir 40 vietose darbuojamasi Draugijos įgaliotinių. Iš viso Draugijos yra apžiurama ir užtikoma (kuomet šie žodžiai rašomi) 61,185 žmonės.

Kaip buvo varomas iš pat pradžių darbas?

Kadangi žmonės pluko iš visų pusių ir nežinia buvo, kur jie sustos, kur jų labiausia susikonsentruojama, Centralio Komiteto buvo siunčiami tam tikri žvalgai-organizatoriai.

Atvykus miestam tokiame Draugijos įgaliotiniui jo pirm visako buvo nustatomas bendras lietuvių pabėgėlių skaičius. Jis susipažindavo su miestu, su žemietija, su vietos komitetais ir draugijomis; patirdavo jų pažiūras ir veikimą pabėgėlių šelpimo klausimu.

Siunčiant tvarkiai mįsrimis masėmis lietuvių sodžiūn, musų įgaliotiniai protestuodavo ir kaip įmanymai stabdė juos.

Teikiama pirmutinė pašalpa ir pagalba reikalaujantiems lietuviams.

Sujieškoma vietos inteligentai-lietuviai, ir su jų pagalba organizuojamas tolimėsnis tvarkus šelpimas.

Kartais jau vietos žmonės inteligentai be lėšų ir nuovokos dirbdavo. Idomus reginys, kaip žmogus ilgai Rusijoje pavūvęs, svetimos kultūros įgavęs, lietuviškai dažnai pamiršęs, lig atsibuvo ir su dėmetinu jaunumu ir pasišventimu indavos ruošties, idant savo viengėnus, netikėtai iš tolimos pas jų atvykusius, kuo įmanant gelbėti. Neatsiradus inteligentui nei tarpe seniau gyvenančių, nei pabėgėlių tarpe, žvalgo-organizatoriaus duodama žinoti Centran, kuris tuoj išsiunčia tvarkintinon vieton inteligentą darbininką.

*) Ponuli, duok kapeiką. Aš pabėgėlis.

**) Lietuvių Centralinio komiteto adresas: "Centralni Komitet Litovskago Obščestva, Baskov 29—10, Petrograd". Kreipiantis prie Draugijos visokių seklų, būrų, laikraščių ("Lietuvių Raktas", mokyklų, bendrabučių ir kt. reikia tas pats adresą, bet su atsakančios firmos prirgimu.

Taigi atsiradus tokiame žmogui, gaunantiems lėšas ir tam tikras direktyvas (nurodymus-paliepimus) iš Centro, pirmučiausia jo su savo pagalbininkais rūpintasi, kad sustabdytų lietuvių blaškymą po sodžius; kalbama, davadžiojama "galę turtintiems" žmonėms. Subruzdavo visi "savo" butų įsėjoti. Kaip tas buvo nelengva, net įsivaizdai sunku. Mokykloms, dirbtuvėms, bankams, pramonijos įstaigoms ir kt. daugelį Rusijos gelmėn išsievokavus, (išsikrausčius), ligoninėms ir kariūnėnė pasidavusius lietuvių butų kaip ir nebūto. Pabėgėliams gi visai nenuomudavo ("pinigai netikri", "nešvara"). O jei darydavo "loską," tai kainas bent trigubai nustatydavo. Su dideliais išskaidais dažnai prisidėdavo visiškas lauzas ataujinti, išvalyti, atitaisyti, paversti į žmonių gyvenamą namą. Dažnai tekdavo surasti sau buveinę už miesto.

Siundai menkas guolis. Gana ant jų prisigulėta "traktuote" ir "skirstymo punktuose"—paskubomis kaustoma pačių pabėgėlių gultis iš lentų. (Čia reikia priekerti, kad visas darbas pabėgėliams aprūpinti: šiuvinas, virimas etc.—visuomet atliekamas pačių pabėgėlių). Toliau ingyjava stalai, baldai. Maž-pomaz įvedama daba, svarumas. Ir jau "savo" pastogė.

Daug lietuvių likdavo svetimuose, mūsruose barmaktose, miesto, ar žemietijos šiam reikalui duodam. Tautinių organizacijų atstovams reikalaujant, pabėgėliai tuose namuose vėliau budavo atskiriami sulęg savo tautybės ir kiekvienas namas pridodamas atsakančios tautos globėjui.

Stotyse nuolat dežuruodavo (stovėdavo sargyboje) žmogus, kad nedavus praspukti saviems, kad sustabdytų, paturus.

Besiguodžiant vis daugiau ir daugiau, kad nėra dvasininko, nėra kam dvasės reikalus atlikti—numarinti, pakriktyti, Centralio Komiteto rūpinamasi saviems žmonėms patiekti lietuvių kunigus. Neuzmirštama taip pat ir kitų tikybų. Lietuviams reformatams dvasės reikalus patenkinti keliantja kun. A. Sernas. Latviams-katalikams vis daugiau ir daugiau besiglaudžiant prie lietuvių, parupinta jiems kunigai lietuvių, mokantieji gerai latviškai. Vėliau valdžios buvo apmokami ir siunčiami pabėgėliams, kunigai, kurių skaitliu buvo labai daug ir lietuvių kunigų.

Valdžia—kiek laiko praėjus, vėliau išduodavo valgiui 15-20 kap. (vadinasi mėn. 450—6 rbl.) ir 1 rublis butui ir mėn. Šie pinigai ministerijos yra siunčiami miestų ir žemietijų valdyboms. Šios pastarosios paprastai perduoda tautinėms organizacijoms, idant jos savo žmones ir maitintų. Vadinasi pietūms apart savo pinigų yra dar ir šitie.

Iš pradžių, kuomet įgaliotiniui ir jo padėjėjui budavo tiek neapkuopiamu darbo, apie valgi nebuvo kito temanyti. Išduodama 15-20 kap. kiekvienam—ir galas. Žinokis sau. Virkis.

O darbo vienok prisirinkdavo. Iš stoties parvežk žmones. Nuo tėvų pasimetusių vaikų apvilki ir ištrink, pavalgydink. Svetimos vaikų prieglaudose ir mokyklose pakliuvusius lietuvių vaikų eik atsimk. (Nevisuomet gal buti taip "lengvai" išdėdavo, kaip tas atrodo). Ligoninėn umai ir įtariamai susirgusi nuvežk. Žmonės pradėję buvo sirgti cholera, kruvinąja, viduriu; vaikai—tymais, gerkle. Sujieškok gydytoją ir vaistų. Nupirk karštą... Kaip dažnai, inėjus pabėgėlių bendrabutin, smilkėdavo vaskinės, o ant lentos gulėdavo parėdytas vaikutis, kartais net visa eilė!

Vėliau, kaip jau naujoje vietoje insigventa, darbų dauguma apdirbta, pradėdama rūpintis ir valgiu. Taisomos atskiros valgyklos. Didelės krosnys, dideli puodai ir skardynės,—pietums ir vandeniui virinti. Iškarto pamatyta, kad pigiau, sveikiau bus—ir del puodų nereik susiburti ir pasitaisyti. Norma valgiui Centro yra nustatoma 7 r. 50 k. mėnesiui, bet ir ji, kaip ir kiekviena norma, kaitaloja.

Kadangi visai neigieniskai buvo planujama ir džiovinama skalbiniai gyvenamosiose trlobose, visur taisoma atskiros plovyklos—skalbyklos.

Idant sutvarkius darbo įsėjimą bei darbo davimą, steigdama darbo biurą. Gaunantieji darbą per biurą visuomet yra Draugijos žinioje.

Pabėgėlių yra begalo daug pasimetusių, atsiskyrusių su artimaisiais giminėmis. Pavyzdžiui, vokiečys užėjo, kazakai varo traukties, o vyras valsiuje "stuikon" išsivaizgęs, arba Kaune prie fortų dirba... O dažnai atsitikdavo, ypač tarp jaunesniųjų, kad, geležinkelio bekeliujant, pasimesdavo. Suprantamas čionai netaikumas, kuomet žmogus nežina, kur ir kokiame padėjime yra tavo artimiausias žmogus. Kreipiamasi prie įgaliotinio, teiraujamasi... Ką atsakys ir ką patars?

Pabėgėlių surašinėjimai.

Čia pats gyvenimas iškėlė aiškėn didelės svarbos klausimą, butent visų pabėgėlių surašinėjimą. Rugsėjo pabaigoj Centralio Komiteto buvo įsteigtas "Pabėgėlių rašomasis ir žinių teikiamasis Biuras," kuris ir dabar gyvuoja ir dirba po priežiūra adv. Kazio Salkauskio.

Jau įsteigus Biurą, iškarto paaiškėjo kiek jis yra naudingas ir neatbutinas. Visiems įgaliotiniams ir Draugijos skyriams buvo cirkuliais įsakytas surašyti pabėgėlius sulęg tam tikrų, Biuro nustatytų ir šiam reikalui siunčiamų, blankų. Ilgai nelaukiant, pradėjo plaukti užpildytos korėiukės su tikrais pabėgėlių adresais ir kitomis apie pabėgėlius žiniomis, o iš kitos gi pusės pradėjo skaitlingai plaukti užklausiimai.

Vėliau Biurui prisiėjo rinkti žinias ne tik apie atskirų pabėgėlių gyvenimo vietą, bet ir sužinoti apie įvairių įvairiausių įstaigų, rekvizicijos komisijas, Lietuvoje veikusius teismus, mokyklas, policiją, valsties valdybas etc., nes su tokiomis įstaigomis pabėgėliai turėjo reikalų—kitą kart labai svarbių.

Biuro teikiama pabėgėliams veltui taipogi įvairios rūšies juridiniai teisių patarimai ir išaiškinimai.

Šiam Biuro darbiui perdaug išsiplatinus, Komiteto įsteigta specialė "Juristų kuopa," kurioje nuolat dirba keli advokatai, turintieji daug darbo, pabėgėliams įvairius juridinius patarimus betiekdami, bei jų reikalus begindami ir šiaip jau juridinius klausimus begvindami.

(Toliaus bus).

GEROSIOS ALKOHOLIO VARTOJIMO PUSĖS.

Kokį gyvenimo klausimą mes nepaimitume svarstyti, visuomet privalome prisizūrėti jam gerai iš visų pusių. Kitaip mes išrisime jį klaidingai ir su nenauda patys sau.

Alkoholio vartojimas lig šiol pas mus buvo apsnėkamas vien alkoholio kenksningumo žvilgsniu. Alkoholio vartojimas visuomet buvo nupeikiamas kaip praigaistingiausias daiktas taip vienatai, taip tautai.

Bet ne visi taip mano; yra manančių ir kitaip. Ir negana to, kad jie kitaip mano, bet dar savo manyms turi ir, kaip rodosi, teisingą pamatą.

Vieną tokių visų peikiamo alkoholio pateisinimų paduodu čia. Nors su kaikiurais šito straipsnio rašėjo išvedimais nesutinku aš pats, bet randu jo straipsnyje daug teisingų nurodymų, kurie, manau, nebus pro šalį įdėjus "Lietuvon."

Aš nesutinku su tuo, kad žmonija, be alkoholio pagelbos, negalėtų žengti pirmyn, nors pripažįstu, kad pračity, kaip ir dabar, kur gyvenimas yra be galo sunkus, žiaurus, šaltas ir vienodas, alkoholis—nuodai yra tikrai palaiminimu žmonėms. Vienok aš nemanau, kad jis bus reikalingas, kaip žmonių gyvenimo atsaininai ir pagerės; kaip nebus priežasties jo vartojimui.

Šitaip žiūrėdamas į alkoholizmo klausimą, paduodu čia augščiau minėtą straipsnį, kuris man buvo gana įdomus:

Peruninių (Peruna tai paten-tuotas alkoholinis vaistas) blaivininkų ir svaiginamųjų gėrų reikaly tvirtinimas, kad prisiverstinė blaivybė nieko neprisiverčia, žinoma, yra teisingas. Bet jei degtiniais Velniukstis būtų bent šimtaine dalimi to praryjančio slibino, kokių jį fanatikai sakę esant, tai galima būtų surasti ir būtų surasta budas, kaip jo nusikrauti ant visados—sakysiu net, kad jis jau senai būtų buvęs surastas.

Jei viena šimtinė dalis tų nesuomonių ir "statistikos", kurias draustininkai skelbia, būtų teisinga tai mes visi, kurie butume galėję išlikti, butume bepročiai, silpnapročiai, išsigimėliai ir silpnaviekiai.

Jei viena dešimtis dalis tojo šlamsto—taip vadinamos medikų žinovų nuomonės,—kuri yra skambinama į ausis vaikams viešose mokyklose senmergių mokytojų, būtų teisinga, tai "degtinėje sumirkę" slaviai, teutonai, lotynai ir anglosaksai butinai būtų prazuvę del fizinio ir protinio nupuolimo.

Jei, kaip yra mokinama, alkoholis pagindo baisias kuno ir proto ligas, kurios pavildu pereinai ant vaikų; jei girtuoklių vaikų būtų silpnapročiai, girtuokliai ir tam panašiais, tai indoeuropinės tautos niekuomet nebūtų galėję išlaikyti tukstančius metų atsidaivimo alkoholiui. Jos butinai turėjo arba liautis jį gerti, arba nuo jo pražūti ir šiandien visa Europa ir Amerika būtų apgyventos tų kraštutinių draustininkų—turkų, kurdų ir arabų.

Žinoma, visa tas netiesa. Keli metai atgal Anglijoje buvo padaryta mokslinis ištyrimas nusprendimui protinio ir fizinio skirtumo tarpe vaikų iš girtuoklių tėvų ir vaikų visai negeriančių tėvų. Rezultatas buvo toks kad, paėmus visa ką domon, girtuoklių vaikai beveik pranešė kitus.

Aš esu priešingas draustinei blaivybei ne todėl, kad ji sunki įvesti, tik todėl, kad ji būtų pavojinga žmonių pažangai ir gerovei.

Aš sakau, kad tautos, kurios alkoholi vartoja, laiko jį ne praeiksmu, tik protinės ir medžiaginės pažangos tarnu,—ką skaitlingai parodo istorija.

Aš sakau, kad tautos, kurios atvedė pasaulį iš barbarizmo į civilizaciją ir veda pasaulį šiandien, yra, kaip blaivininkai mėgsta sakyti, degtinėje sumirkę. Sakau dar daugiau, kad tautos yra stiprios kunu ir tvirtos protu beveik sulęg to, kiek jos alkoholi suvartoja. Mijūnais žemės gyventojų niekuomet alkoholio nepaliečia: tarp jų didelė didžiūmą yra činiai, indūsai, arabai ir

visokie mahometonai. Parodykite man tokius žmones ir aš parodysiu jums, kad jie stovi ant vietos, arba slenka atgal žmonių evoliucijoje. Visa istorija mokina tą pačią pamoką.

Vyną gėrusios Graikija ir Roma paliko savo neišdylamas žymes mintyje, dailėje, literaturoje, valdyme per visus laikus taip, kaip nei viena kitų tautų nėra padariusi.

Vėliaus, kuomet Europa atsedo nežinystėn ir prietaurusn atgal, užėjo bevyinių mahometonų tūntai ir bandė apveikti nupuolusius "degtinėje sumirkėlius" europiečius, tolydžio vedusius kares savo tarpe. Tikrai, jei visiškai blaivybė turėjo kuomet aukšnę progą parodyti savo didelę prasišumą ant girtybės tai toji progą buvo tasyk. Bet Karolio Martelio ir Karolio Didžiojo degtininkai atvarė vandens gėrikus atgal. Pužetos ispanai išlipė Meksikoje ir Peruvijoje atrado žmones augstai civilizuotus pagal tą laiką, bet, jei aš gerai atmenu, negeriančius alkoholio. Kurie jų buvo vyriškesni, narsesni ir išmaningesni? Paklausk istorijos.

Kuomet laivas Mayflower ties Plymouth Rock'ų paleido ant kranto savo dievotus keleivius nesančius degtinės bonkas drauge su savo naminiais daiktai, juos sutiko siurkštus, karingi, raudonodžiai blaivininkai. Kaip ilgai vandens gėrikai išlaikė savo žemę nuo Piligrimų, kurių aniai buvo pasigėrę Jamaikos rumo, ir galų gale vėktu ir gudrumu įstengė, statyti su visokiais visiškais blaivininkais vienas apie su penkiais.

Senos pietų valstijos prieš Naminę Karę išdavė diplomatus, galvotojus, kareivius mokslo vyrus ir apšviestas, narsias ir gerai išauklėtas moteris. Kunu ir protu pietiečiai buvo nepajėjami, kuomet jie sulig blaivininkų tvirtinimo turėjo būti bepročiai ir sunykėliai, nes degtinės bonka pas juos buvo kiekvieno įdaujoj, distiliuotuvė ant kiekvieno ukio, kiekvienam gerti buvo paprastas dalykas ir mažne kiekvienas paėjo iš Didžiosios Britanijos "raugo."

Iš kur atėjo drasų ir narsų bastunai, kurie sustvėrė Anglijos ciosorystę; kurie įkurė Ameriką ir padarė ją sava; kurie apjuose žemę ir pasiėmė tai, kas jiems patiko; kurie prasiskynė kelį iki žemgalių?

Iš kur atsirado vyrai, kurie vedė pasaulį moksle, dailėje, valdyme, žinyboje apie per tukstančių metų—kurie prijaunkio žaibą ir padarė savo tarnu, kurie sušikalba per didžiuosius vandenius, kurie skraido kaip paukščiai ir plaukia po vandeniu?

Ar tie stebukladariai atėjo iš vandenį geriančiųjų pasaulio? Aš manau ne. Beveik be išminties, ar visai be išminties, jie paima iš tautų "mirkusių" degtinėje šimtmečius.

Pasižiūrėkime į vokiečius—baisus valgiškai ir gėrikai! Ar kas pastebėjo, kad jiems truksta finzino, ar protinio vieko po jų kaip tautos ilgai lebavimui? Manau ne.

Taigi tam turi būti priežastis. Tai negali būti tik paprastu atsitikimu, kad visi blaivininkų argumentai istorijos faktais yra paverčiami į niekus.

Aš vėlei nenoriu saityti, kad alkoholis kiekvieną tautą padarė pažangia. Priešingai, jis tik gal paskubins išnaikinimą tų žmonių, kurie negali plėtotis ir žengti pirmyn, kaip va Amerikos indijonai, Kongos laukiniai. Bet tvirtos tautos reikalauja alkoholio ir reikalaujamos jo, vartoja jį. Jei jis būtų blogu daiktu jiems, užkariautojams pasaulio ir gamtos paslapčių, tiems žmonėms, kurie veda pasaulį dabar ir vedė jį seniaus pažangoj, civilizacijoj ir krikščionybėje, tai jie seniai jį būtų atmetę, arba jis būtų padaręs juos ne viešpačiais ir šeiminkais, bet vergais, nusilpėliais ir nupuolėliais. Tie, kurie tyrinėja draugijos sąlygas, vis daugiau pradėda tikėti, kad girtuoklystė daug dažniau buvo skurdo pasekmė, kaip priežastinė. Daugybės yra menkų, ar silpnapročių žmonių, piktadarių ir visokių nedarugėlių, kurie geria. Be alkoholio jie ne mažiau būtų nevykusiais, ar beverčiais ir gal pavojingais, kaip su alkoholiu, tik alkoholis jų stovį padarė

ro aiškiu ir ant jo numetama kaltė. Blogos alkoholio pasekmės visuomet buvo atviros ir aiškos, jo gerumas mažne visuomet užtemdintas, nes jis daugiausiai esti psichologinis.

Alkoholis yra blogas ponas, bet geras tarnas ir smegenys kiekvienos stiprios tautos žmonių jo reikalauja, kad juomi atsigauvinus. Alkoholis tiesiai ar aplinkiniu būdu, yra buvęs pagelba ir įkvėpimu didelei daliai literatūros, dailės ir muzikos rašytojų, kaip ir visokiems kitiems genijams pasaulio istorijoje.

Galima pasakyti, kad alkoholis yra pavojingas nuodas. Bet nuodais taipgi yra strichnina, kuri didesnėmis apštimis užmuša, bet mažomis, sustiprina kuną ir nervus.

Galima pasakyti, kad del alkoholio papildyta ne viena piktadėjystė ir ne vienas jis nelaimės atgabenas. Bet tą patį galima pasakyti apie meilę; del meilės daugiaus papildyta žmogudystė, ir piktadėjystė ir del jos daugiaus yra nelaimingų ir kenciančių, negu del ko-nors kito pasaulyje; bet nei vienas dievotasis daugiaus kelėjas nepatėrė dar del meilės visą žmonių išromyti.

Daug galima prieikaityti, ir teisingai prieikaityti, alkoholiui padaryti, bet kas apskaitys jo nuopelnus žmonių? Kiek jis juoko, džiaugsmo ir laimės yra padaręs, kiek malonumo, broliškumo, mielaširdystės ir dosnumo jis yra įkvėpęs; kiek suvargusių sielų jis palinksmino ir suramino; kiek skausmingų rupečių palengvino ir padėjo juos užmiršti nors valandėlei?

Gyvenimas yra pilnas sielvaros ir visai žmonių didžiūmų yra gana žiaurus ir baisus. Kodel nedavus jiems vieno didžiausių suraminimo, paliktų žmogui?

Vertė X.

AR MATYT IŠSAUTA KULKA?

Kad greitai lekiandios karabino kulkos liuosomis akimis negalima matyti, nes ji lekia labai greitai ir yra mažai, tas tiesa, bet to negalima pasakyti apie daug palengviau lekiandias didelių kanuolių kulkas.

Kaip rašo iš karės lauko, lekiandį didelių kanuolių kulka, kadangi ji lekia per pusę pakeilengviau negu karabino kulka, vos 200—400 metrų į sekundą, galima lengvai matyti liuosomis akimis be jokių prietaisų. Reikia tik stoti lygiai su karuoless vamzdžiu jo užpakalyje apie 100 iki 200 metrų nuo jo, tai prie iššovimo lengvai galima matyti greitai lekiandį kulka, kuri, besitolindama, greitai mažinasi. Bet iššovus iš mažesnių kanuolių, kurių kulka lekia 400 metrų, o kartais ir dvigubai greičiau, nieko negalima matyti; daugiausai jeigu patėmyjo ką

VIETINĖS ŽINIOS.

(Tąs nuo 6-to pusl.)

sumesta jų naudai \$12.50. Reik pažymėti, kad pp. Gapsai jau kelintu sykiu atsiliepa broliška savo širdimi į lietuvių vargus. Kad daugiau būtų tokių tikrai lietuviškų, patriotiškų šeimynų, amerikiečiai jau būtų galėję šimtus tukstančių nukentėjusių nuo karės pasiųsti.

Aukavo šios ypatos:

I. Girdžiūskas \$2.00; M. Jočius (iš Kenosha, Wisconsin). J. Gapsis, M. Gapsienė, K. Sakalas, K. Gapsienė, C. Gapsiūtė, V. Gapsis, J. Jocius (iš Waukegan), C. Sinskas, M. Stapulionis, po \$1.00; A. Urbeliūtė 50c. Viso \$12.50.

M. (Aukos priimtos ir pasiųstos Lietuvos Gelbėjimo Fondui. Rėd akcija).

Tautininkai tveria kuopą. Šią pėnyčią, balandžio 28 d. vakare (apie 8 val.) bus prakalbos Mildos viršutinėje svetainėje (3142 So. Halsted st.). Chicago tautininkai žada suorganizuoti Amerikos Lietuvių Tautinės Sendaros kuopą. Pralobose bus išaiškinta Amerikos tautiečių siekiniai ir tikslai ir kuomi jie skiriasi nuo socialistų ir klerikų. Įžanga visiems nemokama. A. B...

TMD. kuopos susirinkimas. 28-oji TMD. kuopa šią pėnyčią (28 d. bal.) laikys savo mėnesinį susirinkimą Mieldažio svet., (ant West Side) apie 7 val. vak.

Kviečiame narius atsilankyti, nes bus rinkimas delegatų į T. M. D. seimą ir svarstymas įnešimų seimam. Kurie nariai dar nėra užsimokėję už 1915 ir 1916 metus, neatbutiniai ateikit ir užsimokėkit ir atsiimkit knygą "Motina". Šiais metais išleidžiama didelė kruva knygų,—kas nori jas gauti uždyk—atsilankykite į šį susirinkimą.

Šita kuopa taipgi rengia 13 d. gegužio draugišką vakarėlį su įvairiais pasilinksminimais. Galit tuojau sau vietas rezervuoti. Valdyba.

22-ros TMD. kuopos susirinkimas atsisbus nedėlio, 30 d. balandžio "Aušros" svetainėje, 3001 So. Halsted st. 2 val. po piet. Daugelis svarbių reikalų—atsilankykite visi.

A. Stankauskas.

Motina, kuri savo mergaitę pardavė.

Percitame "Lietuvos" num. buvo paduota žinia apie Rozinskię, kuri savo dviejų metų mergaitę Roza, (Roželę) pardavus už \$2. Motinos tikra pavardė Rozicka. Policija ją atrado vienoj smuklėje su dviem vyrais ir teismas už negrąžų pasielgimą nubaudė ją \$75 ir užmokėjimu teismo lėšų. Teisėjas sakė, nebaudęs jos sunkiaus delto, kad ji vėl yra neščia ir neužilgo gimdyšianti, todėl jis nenorėjęs, kad josios kudišis Bridewell'is gimtų.

Josios parduota mergaitė surado pas buvusį smuklininką J. Prajovskį, kuris sakė, nepirkęs nuo jos mergaitės, tik ji pati ją palikusi, o jis jai davęs \$2 drabužiams pirkti kitiems vaikams. Kiti du jos vaikai, Mikutis ir Aleksandukas yra vaikų priežiūroje.

Suėmė už pabėgimą nuo tėvų.

Pernai metais Marė Anulitė iš Mantono, Mich., kuriai pereitame iešpos mėnesį suėjo 13 metų, ir Juozas Jokuzanas, dešimčia metų už ją vyresnis, pabėgo nuo jos tėvų ir atvažiavo Chicago.

Čia jis dagirdes, kad valdžia juos suėkė, rugs. 28 d. greitai pasisalinio, nespėjęs nei savo uždirbtų \$15 atsiimti iš Chicago Bridge & Iron Kompanijos. Vienok, nenorėdamas savo pinigų Kompanijai palikti, sugrįžo juos atsiimti ir čia jį agentas Hilliard sugavo. Jis nuvedė agentą pas Marę po num. 12246 S. Union Ave. ir ta parodė apsidėmimo palindijimą; jų apsiesta vas. 16 d. Crown Pointe, Ind. Valdžia jų nepaleidžia iki nepribus teisėjas Breen, bet yra manoma, kad juos paleis.

PIRKITE NAMUS.

Kiekvienas sveikas darbininkas gali ir privalo turėti savo namą.

Kodėl? Todėl, kad neturintis namo nei nepasijunta, kaip jo sunkiai uždirbti pinigai sudyla ir nieko neuzdėdija, o piktas namas, nei nepasijunta, kaip greitai jį išmoka ir turi savo locną namą ir tokį žmogų visi guodoja, vadina Chicagos ukėsu ir niekas nebijoj su juom reikalus turėti, o neturintį vadina randauninku, ar būdingierium, ir su juom nieko bendro nenori turėti.

Pirkti namą dabar yra geriausias laikas. Kodėl? Todėl, kad dabar darbai visur gerai eina, ir toliau žada dar geriau eiti. Ir štai kodėl. Amerika dabar turi daugybę kontraktų su Europa padirbimui amunicijos, automobilių, drabužių, ir kitų dalykų, kurie imis daugiau metų laiko. Tokiu būdu darbo Amerikoje bus dabar daugiau kaip kada nors buvo.

Simet taipgi bus rinkimai naujo prezidento. Be abejonės bus išrinktas republikonas, o kada tik buvo republikoniška valdžia, visada Amerikoje buvo geri laikai. Taigi ir vėl turėsime gerus laikus, jeiga gausime republikonišką prezidentą.

Atminkite, kad kaip tik laikai eina gėryn, tai ir properčių kainos eina augstyn. Ir todėl tai dabar yra geriausias laikas namus pirkti, kol yra pigūs, o paskui parduoti su geru pelnu, kada kainos pakils. Bet atminkite, kad properčių kainos kyla tikslai gerosi biznio vietose. Geriausia biznio vieta yra tai Bridgeportas. Svarbiausia biznio gatvė yra Halsted. Jei norite ant pirktų properčių uždirbti, tai pirkite jas ant Bridgeport, ne laukuose.

Mēs turime pardavimų gerų properčių ir pigiomis kainomis, ant Halsted ir aplinkui, ir parduodame lengvesnėmis išlygomis, kaip nuo ko nors kito galėtumėte pirkti.

Čia Paduodame Tikslai Keletą iš Jų.

31 2 augštų murinis namas prie Emerald ave., arti 28 str., 5 pagyvenimai, ir vienu pagyvenimu su daržine namas užpakalyje, išviso 6 pagyvenimai, kiekviename pagyvenime išnamoji vieta, gasas ir t.t. duoda \$612.00 randos į metus. Kaina tikslai \$4,500.

113 2 augštų namas, murinis prie Parnell ave., arti 37 str., 2 pagyvenimai, duoda randos į metus \$264.00. Galima įnešti \$200.00, o likusius išmokėjimu. Kaina tikslai \$2,300.

114 Murinis namas dvim mažais pagyvenimais prie 32 str., arti Lowe ave. \$300.00 įmokėti, o likusius išmokėjimu. Kaina \$1,000.

115 2 augštų murinis namas prie 34 str., arti Auburn ave., 2 pagyvenimais po 6 ruimus, išnamosios vietos, gasas, gerame padėjime, atneša randos į metus \$432.00. Kaina \$5,000.

120 2 augštų medinis namas prie Western ave., North Side, arti North ave., 4 pagyvenimai po 4 ruimus, ponamis, palėpis, porčiai, išnamosios, gasas, atneša \$600.00 randos į metus, labai lengvu išmokėjimu. Kaina \$4,200.

121 Kampinis namas prie Parnell ave., 3 pagyvenimai, atneša \$300.00 į mėnesį, galima įnešti tikslai \$500.00. Kaina \$3,000.

122 2 augštų murinis namas prie Union ave., arti 33-čios str., prysakis akmeninis, fundamentas taipogi akmenis, 3 pagyvenimai po 6 ruimus, išnamosios vietos ir maudyklės viduje, prie to namo taipogi priguli dar vienas tuščias lotas, užpakalyje yra murinis namas 5 ruimais, atneša randos į metus išviso \$876.00. Kaina \$8,300.

123 2 augštų medinis namas prie Wallace ir 44-tos str., 4 pagyvenimai po 4 ruimus, išnamosios vietos, maudyklės, gasas, atneša randos į metus \$480.00. Kaina tikslai \$3,000.

124 Medinis namas prie Charlton ir 33-čios str., 2 pagyvenimai. Kaina \$1,500.

125 2 mediniai namai: vienas trimi pagyvenimais, o kitas 5 pagyvenimais, išnamosios vietos viduje, randos atneša į metus \$864.00. Kaina abiejų tikslai \$4,500.

126 6 ruimais murinis namelis, prie Lowe ave., arti 33-čios str., atneša randos \$216.00 į metus. Kaina \$2,500.

127 Murinis namas prie Lowe ave., arti 33-čios str., 6 ruimais ir galima padaryti pagyvenimą apačioje, išnamoji vieta, maudyklė, atneša \$300.00 randos į metus didelė gera daržinė, atneša \$5.00 į mėnesį. Kaina \$3,000.

128 Vieno augšto medinis namas prie Halsted str., arti 31 str., štoras ir 4 ruimais pagyvenimas, atneša \$360.00 randos į metus, labai gera vieta biznui. Kaina tikslai \$3,700.

129 3 augštų murinis namas prie Emerald ave., arti 35 str., 3 pagyvenimai: vienas 7 ruimais, o du po 6 ruimus, išnamosios vietos, maudyklės, gasas, atneša \$600.00 į metus randos. Kaina \$6,500.

130 Du namai ant dviejų lotų prie Winchester ave., arti 63-čios, abu muriniai, 6 pagyvenimai po 6 ruimus ir 2 pagyvenimai po 4 ruimus, gasas, elektra, maudyklės, išnamosios vietos, statyti pagal paskutinės mados, atneša \$122.00 randos į mėnesį, galima įnešti tikslai \$3,000, o likusius išmokėjimu. Kaina \$12,000.

131 Vieno augšto medinis namas, 2 pagyvenimai prie Auburn Ave., arti 33-čios, atneša randos \$240.00 į metus. Kaina \$2,500.

132 2 augštų naujas murinis namas prie Union av., arti 33-čios, statytas pagal paskutinę madą, elektra, gasas, maudyklės, išnamosios vietos, visai naujas. Kaina \$7,700.

133 2 augštų mūrų kampinis namas prie Union ave., tarpe 31 ir 35 str. trimi pagyvenimais ir štoras, geras namas ir labai geroje vietoje. Kaina \$10,500.

A. Olszewskio Bankoje

3252 So. Halsted St., Chicago

Teleskopai ir Stereoskopai.

Jei nori savo namuose linksmai praleisti laiką ir pamatyti švėtimų žemių miestus, raižiusius daržus, sodus ir pulkiančius viso svieto vietas, tai nusipirk Teleskopą su stereoskopais (5 serijos, 174 vi sokle paveikslai) už pačią pigiausią kainą—\$3.20.

Vieno Teleskopo kaina 75c., o 5 serijų \$3.45, bet perkant sykiu, parduodam viską už \$3.20. Katalogą Teleskopų, Stereoskopų ir visokių knygų pristatėme udyka.

Reikalaudami adresuokite šitaip:

LIETUVA PUBLISHING CO., Chicago, Ill.

8252 So. Halsted str., Chicago, Ill.

Draugijų Atydai.

Baliams
Bankietams
Šokiams
Prakalboms
Mitingams
Veselijoms

Puikiausiomis ir Parankiausiomis

Yra Dvi Naujos

MILDOS SALES

Šios dvi salės yra Mildos Teatro name. Viena ant antro augšto talpina 300 ypatų. Joje amerikoniškos draugijos laiko savo mitingus ir bankietus.

Kita ant trečio augšto talpina 400 ypatų. Šioje atsibūva didesni balių, bankietai ir šokiai.

Didesniem balių, ant kurių laukiama skaitlingesnės publikos, yra parsamdomos abidvi salės. Tada žemesnėje salėje buva gėrimams baras ir stalai svečiam pasidėti, smagiai ir ramiai su savo draugais pasikalbėti, išsigerti ir pasivalgyt, o augštesnėje salėje prie geros muzikos smagiai pasisotkti.

Kainos Parsamdymui Sekančios:

VIENA SALE.

	Šiokiom Dienom	Subatom ir svetomai Dienom
Paprastiem šokių (balių)	\$10.00	\$15.00
Balių su programu, nevartojant gėrimų	14.00	20.00
Balių be programu, gėrimus vartojant	15.00	25.00
Balių su programu ir gėrimus vartojant	20.00	30.00

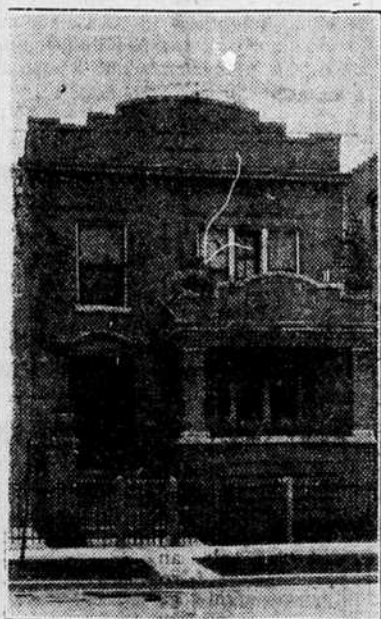
ABIDVI SALES VIENAM BALIUI. Balių be programu, gėrimus vartojant 25.00 45.00 Balių su programu ir gėrimus vartojant 30.00 50.00 Kitokiem susirinkimam kainos pagal sutartį. Jei reikia, gali turėti kuklių virimui, toriokas, pilius, šaukštus, staltieses ir t.t. už pirmokėjimą \$5.00 extra.

Parsamdymui kreipkitės pas salės savininką:

A. OLSZEWSKI

3252 So. Halsted St. Phone Drover 700

PRANEŠIMAS

Gerbiamajai publikai šiuomi pranešu, jog aš perkėliau savo Real Estate Office iš Depositors State and Savings Bank ant Town of Lake į savo naują namą po No.

3133 S. EMERALD AVE.

Pasitikiu, jog visi tie, kurie nori pirkti, arba parduoti namus, ar lotus, pasiskolinti pinigų, padaryti raštus, ar išnirinti bile kokį turtą, nepasigalės, atėję pas mane.

Pirkdamas, parduodamas ir statydamas naujus namus per perėitą 10 metų įgijau nuodugnią supratimą ty reikalų ir šią patyrimą pveda naudai mano klientams.

Kad turit didelį pasiskyrimą visokių properčių ant Bridgeport, Town of Lake ir kitose dalyse Chicago, kiekvienam, turėjusiam su manim reikalus, yra nuo senai žinoma.

Todel, budamas gatavas kiekvienam visada patarnauti, pasileiku. Su pagarba

J. J. HERTMANOWICZ

8183 SO. EMERALD AVE.

TEL. YARDS 1311.

Pavasarinis Atidarymas.

Mūsų krautuvė yra pripildyta naujosios mados šintais ir pavasariniais kaitais taip, kad kiekvienam galime pritaikyti kaip užsisakymu darytą. Mūsų kainos nuo \$10.00 iki \$30.00, geriausių materijų ir garantuojame spalvą visų drapanų. Jei pas mus pirktas netinka, tai mes apmainome, arba pinigus sugrąžiname. Taigi gali likėti, kad nebūsi prigautas.

Mūsų krautuvėje randasi vyrų ir vaikų apredalai, taipgi pilna eilė auksinių daiktų.

Krautuvė atdara: Utarninke, Ketverge ir Subatoj iki 9:30 valandai vakare.

Nedėliomis iki pietų.

VIENA KAINA VISIEMS.

Bridgeport Clothing Co.

3246-3248 So. Halsted St.

Chicago, Ill.

Olszewskio bankos name.

PIRMĄ DIDELĘ PAVASARINĘ ŠVENTĘ

Užbaigimui Sezono

Rengia

BIRUTE

Pirmoj Subatoj po Velykų

Balandžio 29 d., 1916

"Mildos" Dveiose Salėse

3138 So Halsted St.

Pradžia 8 val. vak. Įžanga vyrams 50c., moterims 25c.

Bus šokiai, dainos, užkandžiai ir kiti margumynai. Svetainė bus išpušta žaliūmynais. Ateikite visi ir linksmiai sutikite pavasarį. Pageidaujama, kad atsilankytumėte įvairiuose kostiumuose (rubuose) apsirėdę.

Kviečia

"BIRUTE".

MAY 1916

SUN	MON	TUES	WED	THU	FRI	SAT
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Gegužio 1ma tai Kraustymo Diena.

Sutaisyk telefono patarnavimą savo naujoj vietoj dabar.

Trisdešimčia dienų pirmiau reikia pranešti apie telefono permainymą terp Ba'andžio 15 d. ir Birželio 15 d. Šuk Office 1100—nemokamai.

Nauja Adresinė Užbaigiama Gegužio 15 d.

Paduok mums savo perkėlimo užsisakymą tuojau, tokiu būdu tavo vardas, pavardė ir adresas tikrai bus įdėta į naują Telefono Adresinę, kuri eina spaudon gegužio 15 d.

Chicago Telephone Company
Bell Telephone Building
Commercial Department
Official 100

